Projekt

z dnia 16 września 2025 r.
Zatwierdzony przez .....

UCHWAŁA NR .....
RADY MIEJSKIEJ W POŁAŃCU

z dnia ..... 2025 r.

w sprawie uchwalenia Programu Polityki Senioralnej Miasta i Gminy Połaniec na lata 2025 - 2030

Na podstawie art. 5c ust. 1, art. 7 ust. 1 pkt 17, art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity: Dz. U. z 2025 r. poz. 1153)

§ 1. Przyjmuje się do realizacji Program Polityki Senioralnej Miasta i Gminy Połaniecna lata 2025 - 2030, stanowiący załącznik do uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta i Gminy Połaniec.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Załącznik do Uchwały Nr …….
Rady Miejskiej w Połańcu z dnia …… 2025 roku
w sprawie przyjęcia Program Polityki Senioralnej
Miasta i Gminy Połaniec
na lata 2025-2030

Program Polityki Senioralnej

Miasta i Gminy Połaniec

na lata 2025-2030

Spis treści

I WPROWADZENIE 3
I 1. Wstęp 3
I 2. Uwarunkowania prawne. 4
I 3. Metodologia prac nad Programem 6
II. DEMOGRAFIA 7
II 1. Prognoza demograficzna dla Polski do 2060 r. 7
II 2. Sytuacja demograficzna na terenie Miasta i Gminy Połaniec 9
Rozdział III. CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA 36
III 1. Działalność instytucji pomocy społecznej w zakresie wsparcia seniorów. 36
III 2. Karta Seniora Miasta i Gminy Połaniec 37
III 3. Działalność podmiotów ekonomii społecznej na rzecz osób starszych. 39
III 4. Rada Seniorów Miasta i Gminy Połaniec. 41
III 5. Sytuacja i problemy seniorów w świetle badań ankietowych populacji 42
III 5. 1. Grupa badana i metodologia 42
III 5. 2. Ocena sytuacji życiowej i zawodowej 43
III 5. 3. Pomoc dla seniorów 45
III 5. 4. Aktywność w czasie wolnym 48
III 6. Sytuacja seniorów w Mieście i Gminie Połaniec – analiza SWOT. 51
Rozdział IV. CZĘŚĆ PROGRAMOWA 53
IV 1. Adresaci działań 53
IV 2. Wizja i misja polityki senioralnej w Mieście i Gminie Połaniec. 53
IV 3. Cele, działania i wskaźniki 54
IV 4. Prognoza zmian w zakresie objętym strategią 57
Rozdział V. CZĘŚĆ WDROŻENIOWA 58
V 1. Realizatorzy działań 58
V 2. Finansowanie Programu. 58
V 3. Monitoring i ewaluacja. 58
Spis wykresów 58

I WPROWADZENIE

I 1. Wstęp

Współcześnie w Polsce jest wyraźnie zauważalny trend demograficzny charakteryzujący się rosnącym udziałem osób starszych w populacji ogółem. Taki stan rzeczy jest związany z malejącym poziomem dzietności oraz wydłużeniem się przeciętnej długości życia. Taka sytuacja stanowi istotne wyzwanie w prowadzeniu polityki społecznej, zarówno na poziomie ogólnopolskim, jak i lokalnym. Zaistniała potrzeba, aby w ramach polityki społecznej wyodrębnić politykę senioralną, obejmującą całokształt działań organów administracji publicznej wszystkich szczebli oraz innych organizacji i instytucji, skoncentrowanych na zapewnieniu warunków do wydłużenia aktywności, zarówno zawodowej, jak i społecznej oraz samodzielnego, zdrowego, bezpiecznego i niezależnego życia osób starszych.

Niniejszy Program Polityki Senioralnej Miasta i Gminy Połaniec na lata 2025-2030 wpisuje się w założenia i cele polityki społecznej miasta i Gminy Połaniec, wyrażone w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta i Gminy Połaniec na lata 2021-2025. Mowa o II celu strategicznym ph. „Przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniu społecznemu spowodowanemu przez ubóstwo, uzależnienia, bezrobocie, niepełnosprawność, długotrwałą chorobę lub wiek", w ramach którego jest realizowany V cel operacyjny pn. „Polepszenie jakości życia i integracja społeczna seniorów".

W ramach niniejszego Programu władze lokalne podejmują reakcję na starzenie się części społeczności gminy, z czym może wiązać się wiele implikacji o naturze psychospołecznej i zdrowotnej, jak w szczególności występowanie chorób i innych dolegliwości utrudniających funkcjonowanie w codziennym życiu oraz konieczność wsparcia seniorów w sprawach codziennego życia. Inną z cech procesu starzenia się jest znaczący odsetek osób starszych prowadzących jednoosobowe gospodarstwa domowe, co z kolei może powodować ujemne zjawiska, jak osamotnienie i wykluczenie społeczne, tym bardziej, gdy osoba starsza ma ograniczone możliwości poruszania się i jest niesamodzielna.

Niniejszy Program stanowi pierwszy dokument tego typu stworzony w zakresie polityk publicznych, opracowanych w zgodzie ze standardami wiedzy i podejścia interdyscyplinarnego do zagadnień starości, starzenia się i funkcjonalnego rozumienia miejsca i roli osób starszych w społeczności lokalnej. Bezpośrednim adresatem Programu są seniorzy: mieszkanki i mieszkańcy Miasta i Gminy Połaniec. Adresatem pośrednim jest najbliższe otoczenie seniorów oraz cała społeczność lokalna.

I 2. Uwarunkowania prawne.

W opracowaniu niniejszego Programu Polityki Senioralnej Miasta i Gminy Połaniec na lata 2025 – 2030 wzięto pod uwagę szeroki kontekst regulacji prawnych na szczeblu krajowym unijnym i międzynarodowym. Są to w szczególności:

• Powszechna Deklaracja Praw Człowieka z 10 grudnia 1948 r.,
• Rezolucja Zgromadzenia Ogólnego ONZ 46/91 „Zasady działania na rzecz osób starszych",
• Międzynarodowy Plan Działań w sprawie Starzenia się (Wiedeń 1982 r. i Madryt 2002 r.),
• Regionalna Strategia Wdrażania Międzynarodowego Planu Działania w sprawie Starzenia się (Berlin 2002 r.),
• Międzynarodowy Pakt Praw Gospodarczych, Społecznych i Kulturalnych (ONZ, 1966 r.),
• Konwencja o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności (Rzym, 4 listopada 1950 r.),
• Europejska Karta Społeczna (1961 r.),
• Zrewidowana Europejska Karta Społeczna (1996 r.),
• Europejska Konwencja o zabezpieczeniu społecznym (1977 r.),
• Konwencja o prawach człowieka i biomedycynie, z protokołami dodatkowymi (1997 r.),
• Konwencja przeciwko handlowi organami ludzkimi (2015 r.),
• Rekomendacja CM/Rec(2014)2 Komitetu Ministrów dla Państw członkowskich w sprawie promocji praw osób starszych (przyjęta przez Komitet Ministrów w dniu 19 lutego 2014 roku podczas 1192 posiedzenia Komitetu Delegatów Ministrów),
• Traktat o Unii Europejskiej,
• Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej,
• Karta Praw Podstawowych Unii Europejskiej,
• Zielona Księga w sprawie starzenia się „Wspieranie solidarności i odpowiedzialności między pokoleniami", 27 styczna 2021 r. (COM/2021/50 final),
• Europejski filar praw socjalny przyjęty przez Radę Unii Europejskiej na szczycie w Porto w dniach 7-8 maja 2021 r.,

Obowiązujące regulacje prawne wydane przez krajowego prawodawcę w zakresie funkcjonowania osób starszych znajdują się w szczególności w:

• Konstytucji RP,
• Ustawie z dnia 11 września 2015 r o osobach starszych (Dz.U. z 2015 r. poz.1705, z 2024 r. poz. 834),
• Ustawie z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1465, 1572, 1907, 1940),

• Ustawie z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 107, 1907),
• Ustawie z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 566, 1907, 1940),
• Ustawie z dnia 12 marca 2004 r o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1283, 1572),
• Ustawie z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 799, 1897),
• Ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami (t.j. Dz.U. 2024 poz.1411),
• Ustawie z dnia z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 44, 858, 1089, 1165, 1494, 1961),
• Ustawie z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 497, 863, 1243, 1615),
• Ustawie z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1631, 1674),
• Ustawie z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 2780, z 2024 r. poz. 1871),
• Ustawie z dnia 27 sierpnia 2004 r o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 146, 858, 1222, 1593, 1615, 1915.),
• Ustawie z dnia 12 maja 2011 r. o refundacji leków, środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego oraz wyrobów medycznych (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 930),
• Ustawie z dnia 5 sierpnia 2022 r o ekonomii społecznej (Dz. U. 2022 poz. 1812, Dz. U. 2023 poz. 1287 i 1429).

Zgodnie z art. 7. ust. 1. Ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym, zaspokajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty należy do zadań własnych gminy. W szczególności zadania własne obejmują sprawy obejmujące 24 wymienione w ty przepisie sfery życia. W tym w art. 7 ust. 1 pkt 16a podano wprost „politykę senioralną".

Niniejszy Program Polityki Senioralnej Miasta i Gminy Połaniec na lata 2025 – 2030 wpisuje się ponadto w założenia:

- **Rządowego programu na rzecz osób starszych (Uchwała nr 161 Rady Ministrów z dnia 26 października 2018 r. w sprawie przyjęcia dokumentu Polityka społeczna wobec osób starszych 2030. BEZPIECZEŃSTWO – UCZESTNICTWO – SOLIDARNOŚĆ**. Zgodnie z Rządowym programem „Polityka społeczna wobec osób starszych to celowe, długofalowe i systemowe oddziaływanie państwa oraz innych

podmiotów publicznych i niepublicznych na kształtowanie warunków prawnych, ekonomicznych oraz społecznych w celu tworzenia osobom starszym korzystnej dla nich sytuacji życiowej, dostosowanej do zmieniających się wraz z wiekiem potrzeb społecznych, ekonomicznych oraz opieki i ochrony zdrowia w każdym okresie życia osoby w starszym wieku".

- **Programu Wieloletniego na rzecz Osób Starszych AKTYWNI+ na lata 2021 – 2025,** tj.:
  1) wzrost zaangażowania osób starszych w kontakty społeczne poprzez wzbogacenie oferty zagospodarowania ich czasu wolnego;
  2) zwiększenie zaangażowania osób starszych w procesy partycypacyjne zachodzące w życiu publicznym;
  3) podnoszenie kompetencji cyfrowych seniorów oraz kształtowanie postaw sprzyjających wykorzystywaniu nowych technologii w życiu codziennym;
  4) budowanie pozytywnego wizerunku starości i starzenia się oraz rozwijanie kompetencji społecznych (wiedzy, umiejętności, postaw) wobec starości u osób w każdym wieku.
- W cel 11: Wzrost społecznego kapitału m.in. poprzez promocję partycypacji społecznej i obywatelskiej, określonej w **Długookresowej Strategii Rozwoju Kraju. Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności,** przyjętej uchwałą nr 16 Rady Ministrów z dnia 5 lutego 2013 r. (M.P. poz. 121).
- W II cel strategiczny (Przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniu społecznemu spowodowanemu przez ubóstwo, uzależnienia, bezrobocie, niepełnosprawność, długotrwałą chorobę lub wiek) i V cel operacyjny (Polepszenie jakości życia i integracja społeczna seniorów) **Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta i Gminy Połaniec na lata 2021 – 2027.**

I 3. Metodologia prac nad Programem

Niniejszy Program ma charakter ekspercko - partycypacyjny, ponieważ korzysta z doświadczeń oraz dorobku świata nauki i praktyki, skupionych w Komisji Ekspertów ds. Osób Starszych działającej przy Rzeczniku Praw Obywatelskich. Z drugiej strony uwzględniono w nim efekty diagnozy sytuacji i potrzeb osób starszych zamieszkujących Miasto i Gminę Połaniec stworzonej na podstawie danych GUS, zasobów Ośrodka Pomocy Społecznej/Centrum Usług Społecznych, diagnozy lokalnej przeprowadzonej w 2024 r oraz badań ankietowych seniorów.

Zgodnie z podstawowym przyjętym założeniem, Program będzie efektywny i użyteczny wyłącznie, gdy jego część programowa będzie wynikać wprost z przeprowadzonej diagnozy

sytuacji osób starszych w gminie i na jej podstawie będzie wyznaczać komplet działań na rzecz osób starszych, komplementarny do aktualnej i antycypowanej sytuacji seniorów, w tym trendów demograficznych, społecznych oraz ekonomicznych.

Program składa się z następujących części:

- wprowadzenia teoretycznego i prawnego
- analizie sytuacji oraz potrzeb seniorów w Mieście i Gminie Połaniec
- sformułowaniu celów polityki senioralnej do roku 2030
- określeniu zasad wdrażania niniejszego Programu.

Metodologia pracy nad Programem i następnie jego realizacją została skoncentrowana na zasadach:

• kompetencji (wiedza i doświadczenie w zakresie polityki społecznej i ekonomicznej w obszarze problematyki osób starszych)

• równości (dostępu, praw, podmiotów, jednostek)

• partnerstwa (zakłada współpracę, łączenie potencjałów, zaufanie, dążenie do realizacji idei dobra wspólnego)

• partycypacji (jednolite zasady dla wszystkich zainteresowanych problematyką poszukiwania rozwiązań)

• wkładu (merytorycznego, finansowego, organizacyjnego, technicznego)

• sieciowości (realizacja opiera się o struktury niehierarchiczne)

• koncentracji (w szczególności na: priorytetach, efektach w wymiarze indywidualnych korzyści osób starszych w gminie, dobru wspólnym).

Program Polityki Senioralnej Miasta i Gminy Połaniec na lata 2025 – 2030 jest dokumentem po pierwsze otwartym. Oznacza to, że przyjęte cele i działania będą podlegać monitorowaniu, ocenie i ewaluacji. Po drugie opracowanie i przyjęcie Programu zapoczątkowało długofalowy proces planowania i wdrażania gminnej polityki senioralnej.

II. DEMOGRAFIA

II 1. Prognoza demograficzna dla Polski do 2060 r.

Jak poinformował Główny Urząd Statystyczny w dokumencie pt. „Prognozy ludności na lata 2023 – 2060”[1]:

[1] https://demografia.stat.gov.pl/bazademografia/Prognoza_2023_2060.aspx.

- prognozuje się wyraźny ubytek ludności RP do 2060 r. W scenariuszu głównym przewiduje się spadek do 30,4 mln osób (natomiast w scenariuszach alternatywnych odpowiednio do 26,7 mln w niskim oraz do 34,8 mln w wysokim).

- Będzie postępował proces starzenia się ludności Polski, co oznacza wzrost odsetka osób w wieku 65 lat i więcej oraz duży spadek liczby dzieci i młodzieży (0–17 lat). Jedynie w scenariuszu wysokim przewiduje się utrzymanie liczby osób poniżej 18 lat na poziomie zbliżonym do 2022 r.

- Kurczyć będą się zasoby ludności w wieku produkcyjnym. Według wyników prognozy spadek ten do 2060 r. wyniesie od 25% w scenariuszu niskim do 40% w scenariuszu wysokim. W konsekwencji doprowadzi to do zwiększenia współczynnika obciążenia demograficznego ludnością w wieku nieprodukcyjnym. W 2022 r. na 100 osób w wieku produkcyjnym (kobiety 18–59, mężczyźni 18-64) przypadało 70 osób w wieku nieprodukcyjnym (0–17, 60+/65+). W 2060 r. będzie to już 105 osób (według scenariusza głównego).

- Z wyjątkiem niskiego scenariusza, przewiduje się znaczny wzrost imigracji. W scenariuszach średnim i wysokim Polska będzie krajem imigracyjnym przez cały horyzont prognozy, tj. w latach 2023–2060 utrzymywać się będzie dodatnie saldo migracji.

- Prognozowany jest (oprócz scenariusza wysokiego) wyraźny spadek liczby urodzeń, co związane będzie przede wszystkim ze spadkiem liczby kobiet w wieku prokreacyjnym. Przewiduje się, że pomiędzy 2022 r. a 2060 r. ich liczba spadnie z 8,7 do 6,3 mln w scenariuszu wysokim i do 4,8 mln w niskim.

- Wyniki prognozy wskazują na zmniejszenie liczby ludności we wszystkich województwach. Największy relatywny spadek prognozowany jest dla województwa świętokrzyskiego – do 2060 r. liczba mieszkańców zmniejszy się o 30,6%. Z kolei najmniejszy ubytek ludności przewiduje się dla województwa mazowieckiego oraz pomorskiego – ponad 7% do 2060 r.

- Przewiduje się dalszy znaczny napływ ludności na obszary podmiejskie położone wokół głównych ośrodków miejskich (postęp suburbanizacji).

II 2. Sytuacja demograficzna na terenie Miasta i Gminy Połaniec

Na dzień 31.12.2023 r. gminę Połaniec (obszar miejsko – wiejski) zamieszkiwało 11021 osób, w tym 5584 kobiety i 5437 mężczyzn. W okresie 2020-2023 liczba mieszkańców zmniejszyła się o 359 osób, czyli o 3,15%[2].

Wykres 1. Dynamika zmiany liczby ludności w gminie Połaniec (obszar miejsko-wiejski)

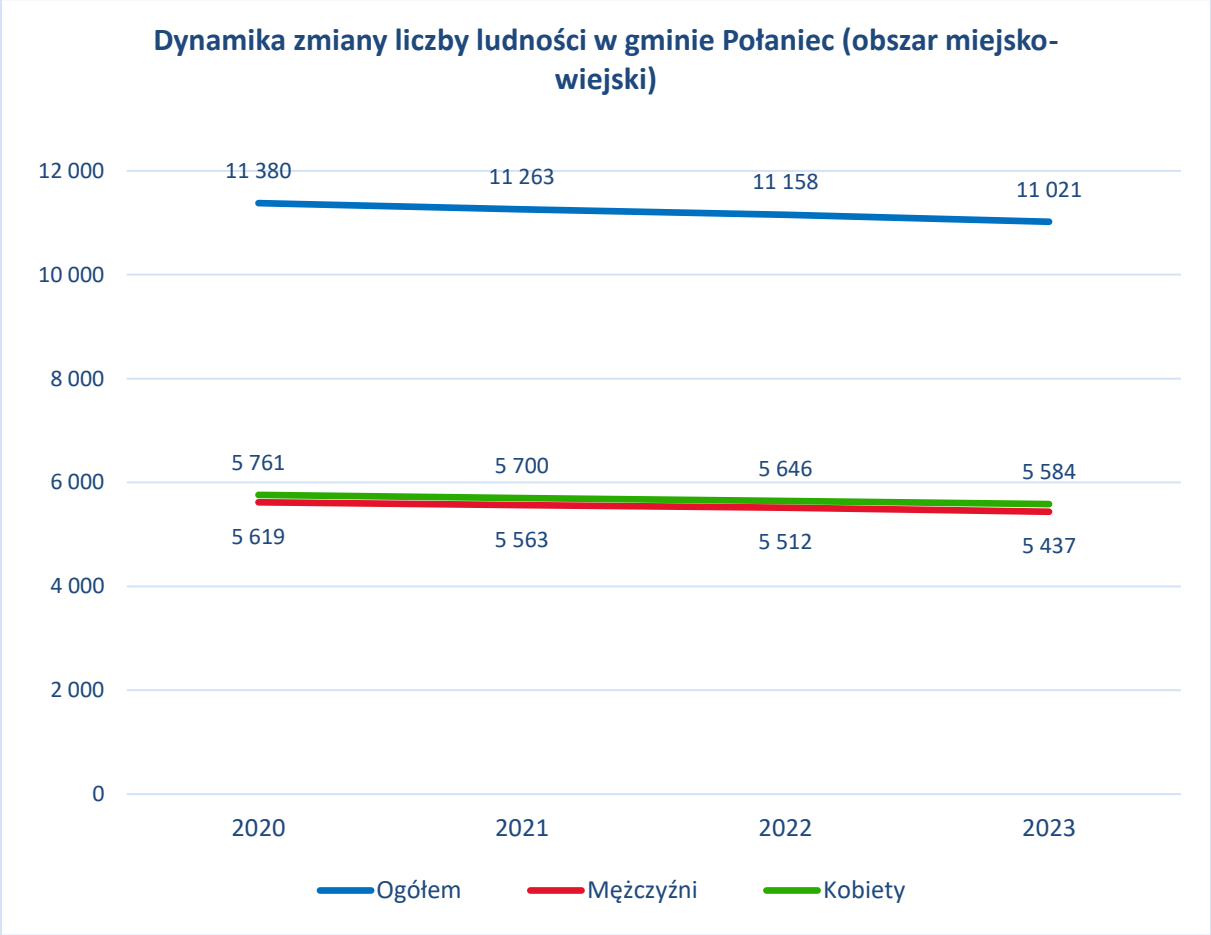

Źródło: GUS - Bank Danych Lokalnych

Na dwóch poniższych wykresach przedstawiono dynamikę zmiany liczby ludności w gminie Połaniec odrębnie dla obszaru miejskiego i wiejskiego. W obu przypadkach widać tendencję

[2] Dane poddane analizie w tym rozdziale pochodzą z Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego. Na dzień opracowania niniejszego Programu najnowsze dane statystyczne obejmowały rok 2023. Dostęp: https://bdl.stat.gov.pl/bdl/dane/teryt/jednostka.

do stale zmniejszającej się liczby mieszkańców – odpowiednio o 7,65% i 4,65% na przestrzeni ostatnich pięciu lat.

Wykres 2. Dynamika zmiany liczby ludności w gminie Połaniec (obszar miejski)

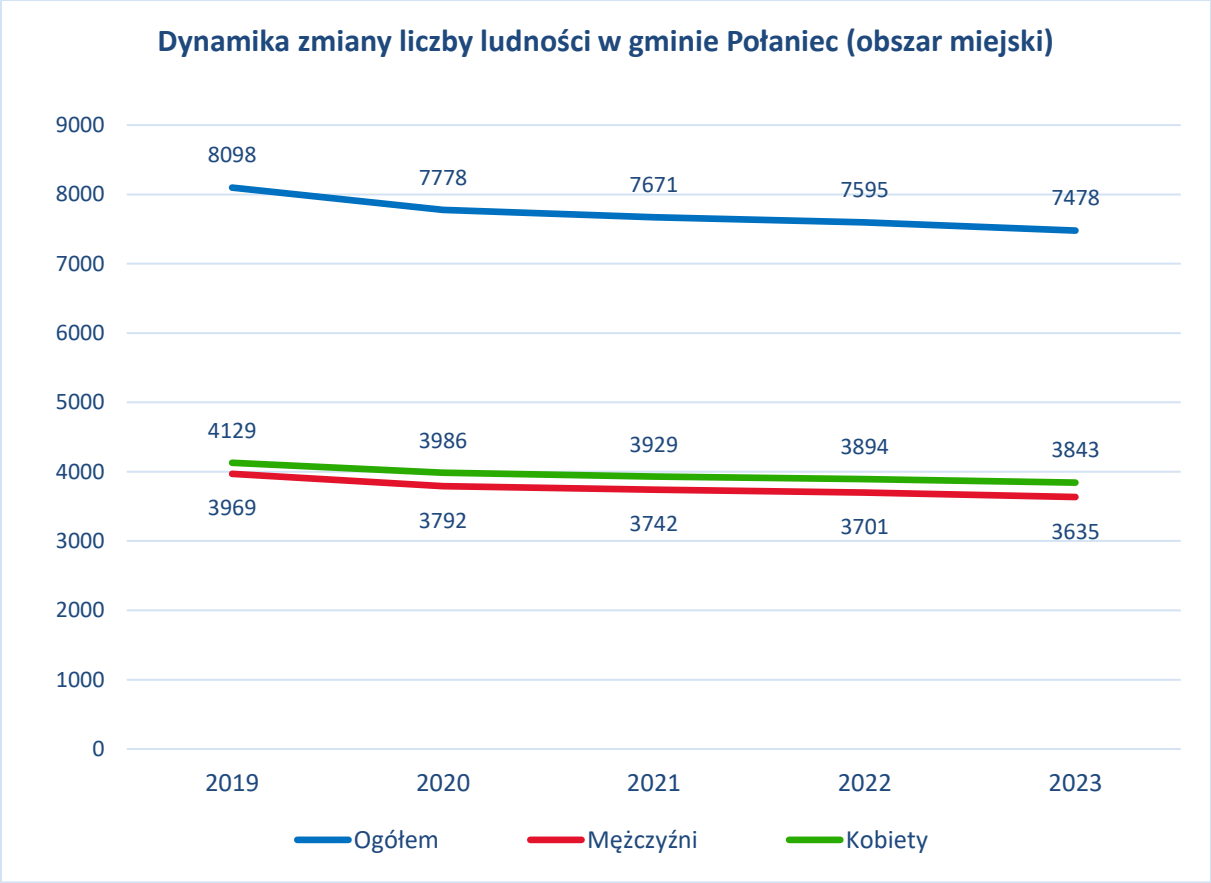

Źródło: GUS - Bank Danych Lokalnych

Wykres 3. Dynamika zmiany liczby ludności w gminie Połaniec (obszar wiejski)

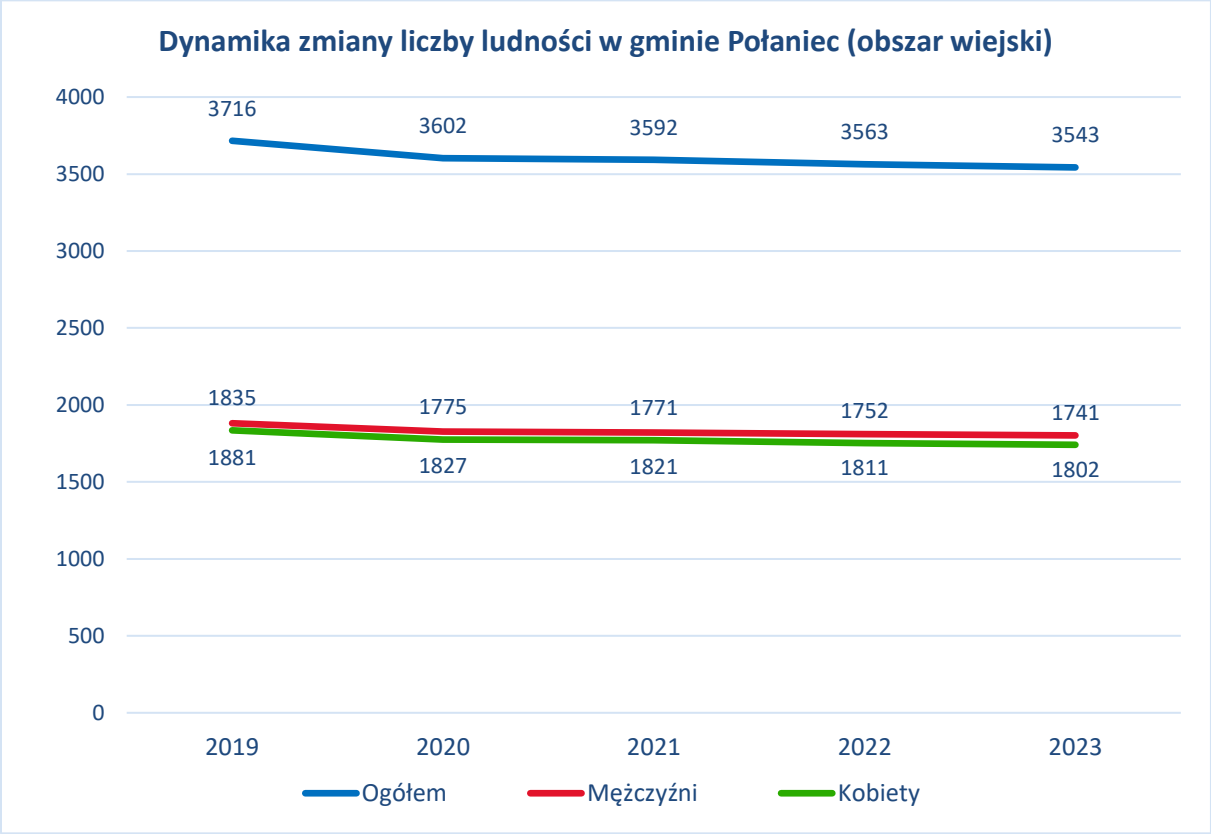

Źródło: GUS - Bank Danych Lokalnych

Procentowa dynamika zmiany liczby ludności w gminie Połaniec według płci wskazuje na bardzo wyrównane proporcje pomiędzy płciami – zarówno w ogólnej liczbie ludności, jak i na obszarze miejskim oraz wiejskim.

Z tym że od lat utrzymuje się nieznaczna przewaga kobiet: w roku 2023 w ogólnej puli mieszkańców 50,07% stanowiły kobiety, a 49,3% mężczyźni.

Wykres 4. Procentowa dynamika zmiany liczby ludności w gminie Połaniec wg płci

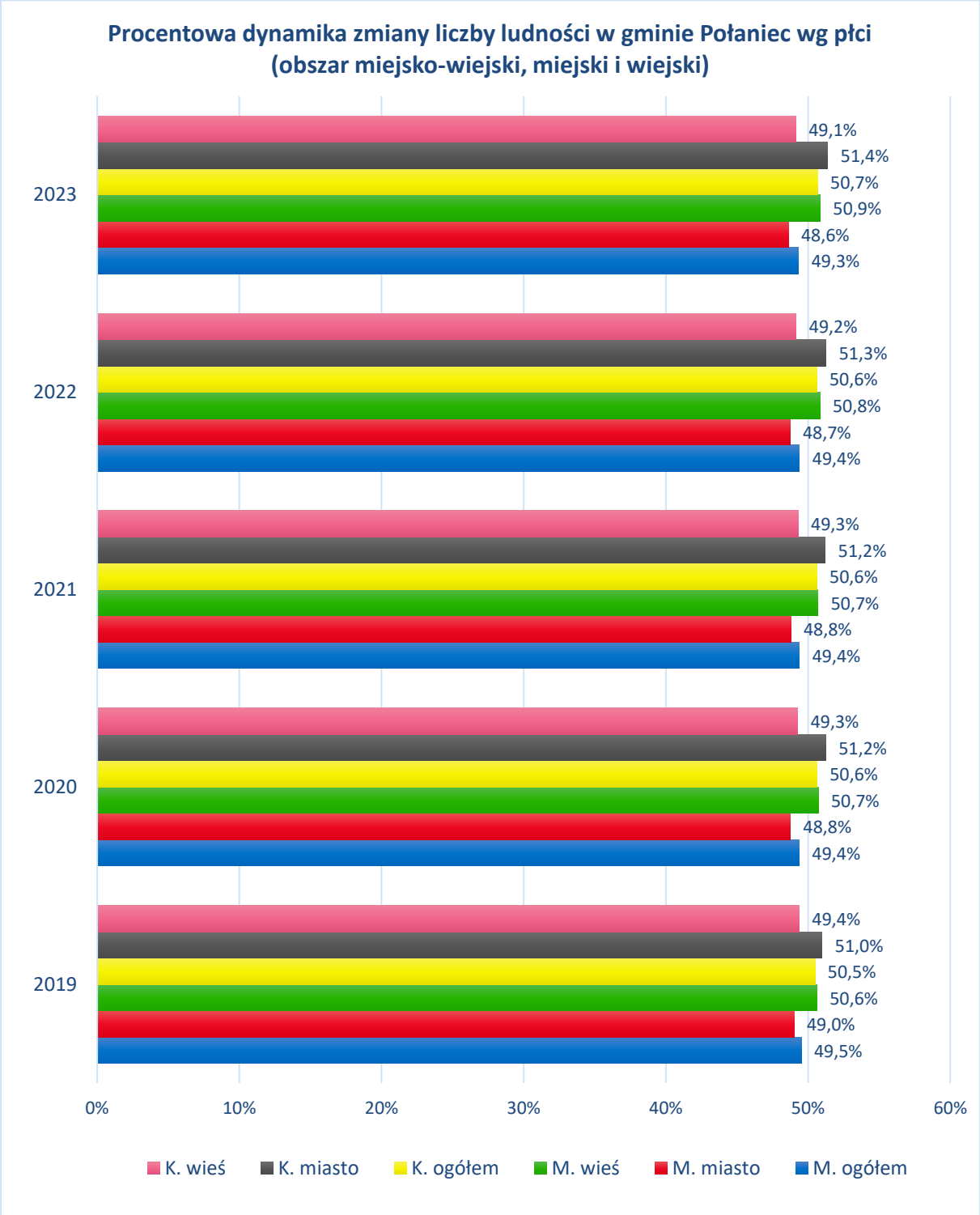

Źródło: GUS - Bank Danych Lokalnych

Analiza udziału ludności według ekonomicznych grup wieku wyraźnie wskazuje na starzenie się społeczności gminy Połaniec.

Na następnych czterech wykresach przedstawiono dane dotyczące liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym (14 i mniej lat) w gminie Połaniec.

Na obszarze całej gminy (miejsko-wiejskim) liczba to zmniejszyła się ogółem o 10,4% w ciągu ostatnich pięciu lat. Dużo większa dynamika zmian kształtuje się w tym zakresie na obszarze miejskim (spadek o 13,2%), niż na wiejskim (4,69%).

Wykres 5. Liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym (14 i mniej lat) w gminie Połaniec (obszar miejsko-wiejski)

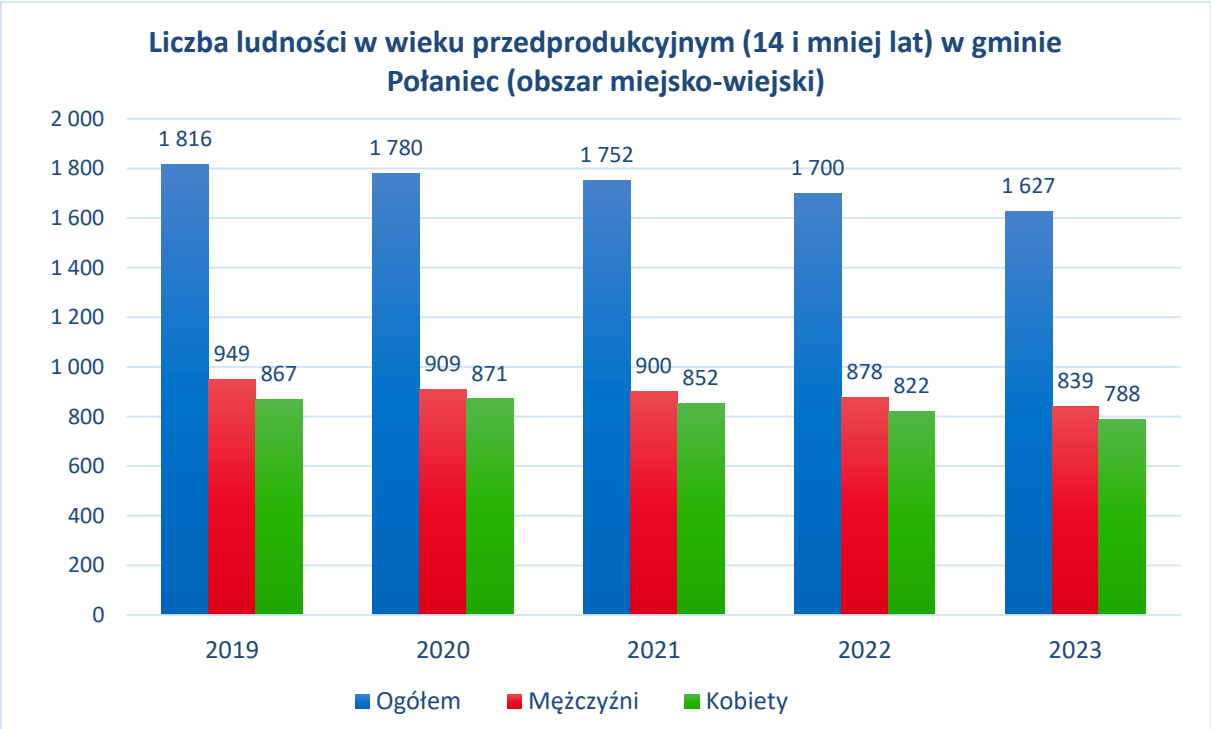

Źródło: GUS - Bank Danych Lokalnych

Wykres 6. Liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym (14 i mniej lat) w gminie Połaniec (obszar miejski)

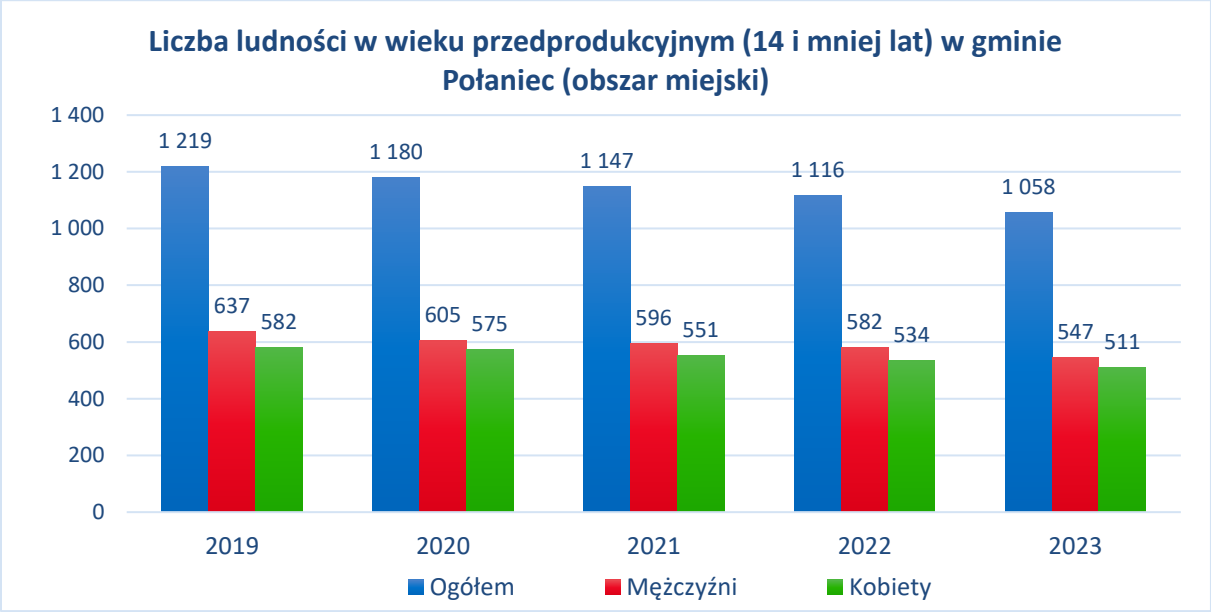

Źródło: GUS - Bank Danych Lokalnych

Wykres 7. Liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym (14 i mniej lat) w gminie Połaniec (obszar wiejski)

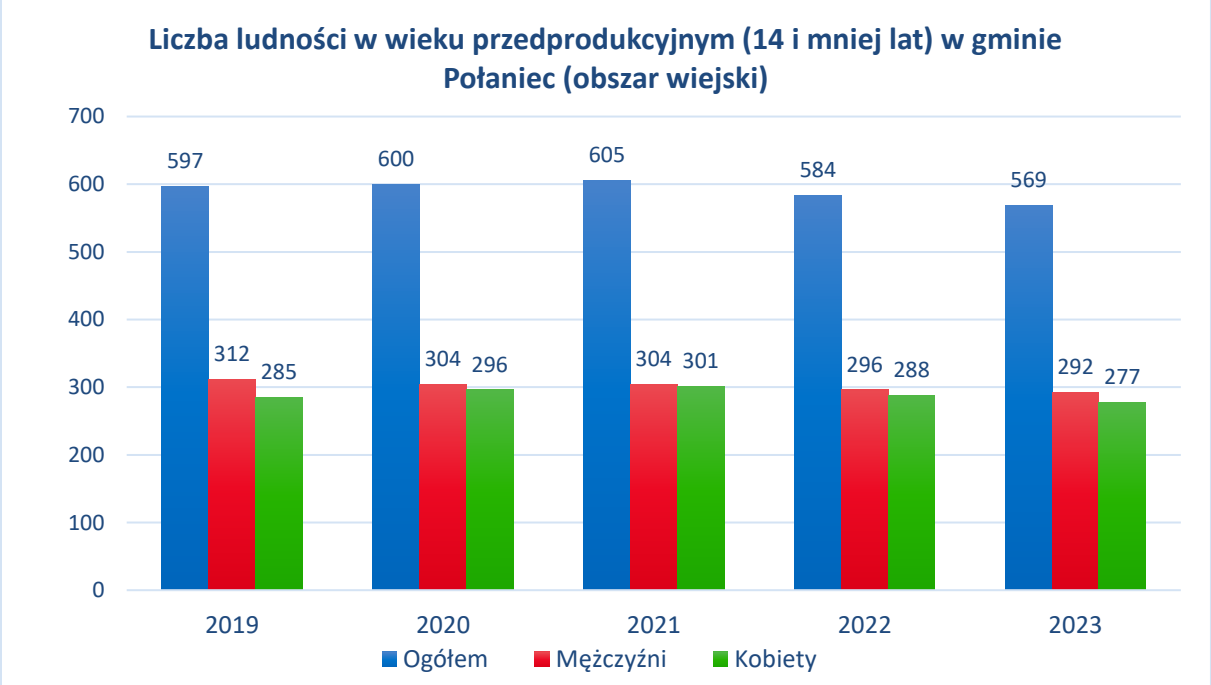

Źródło: GUS - Bank Danych Lokalnych

Wykres 8. Procentowy udział płci w ogólnej liczbie ludności w wieku przedprodukcyjnym (14 i mniej lat)

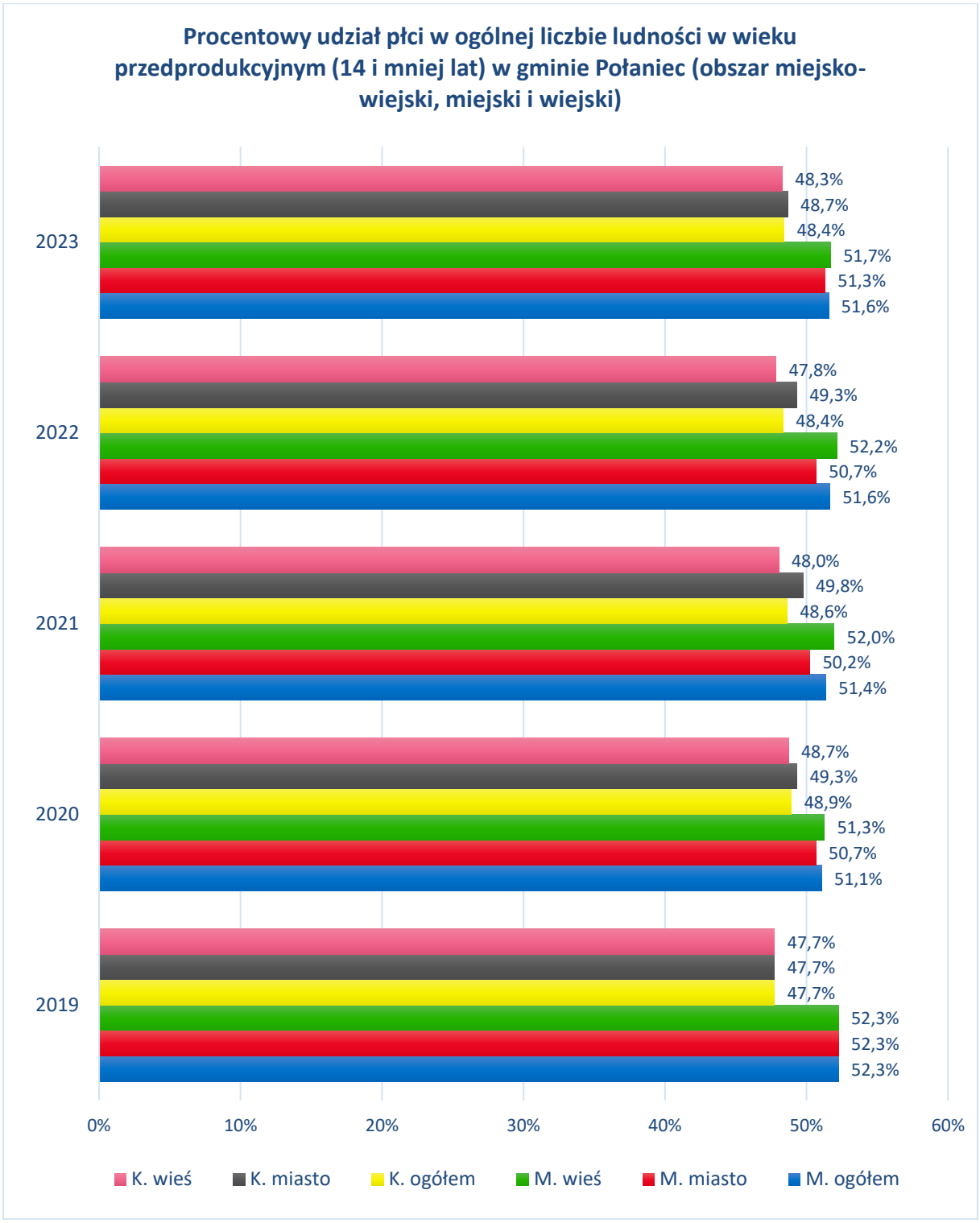

Źródło: GUS - Bank Danych Lokalnych

Liczba osób w wieku produkcyjnym (15-59 lat dla kobiet, 15-64 lata dla mężczyzn) w gminie Połaniec zmniejszyła się w 2023 r (w porównaniu do 2019 r.) o 15,2%. W tym liczba mężczyzn w wieku produkcyjnym zmalała o 13,5%, a liczba kobiet – o 14,35%. W jeszcze większym stopniu taka tendencja dotyczy obszaru miejskiego – spadek mieszkańców ogółem wyniósł tu 17,07%, podczas gdy na obszarze wiejskim ubyło łącznie 6,86% mieszkańców w wieku produkcyjnym.

Wykres 9. Liczba ludności w wieku produkcyjnym: 15-59 lat kobiety, 15-64 lata mężczyźni w gminie Połaniec (obszar miejsko-wiejski)

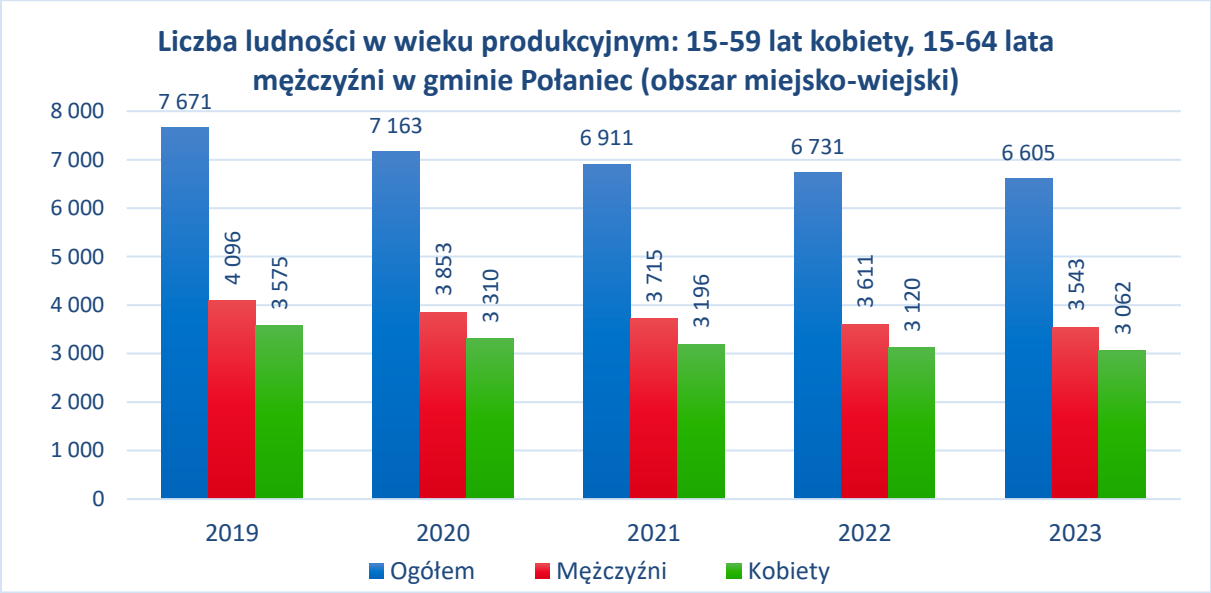

Źródło: GUS - Bank Danych Lokalnych

Wykres 10. Liczba ludności w wieku produkcyjnym: 15-59 lat kobiety, 15-64 lata mężczyźni w gminie Połaniec (obszar miejski)

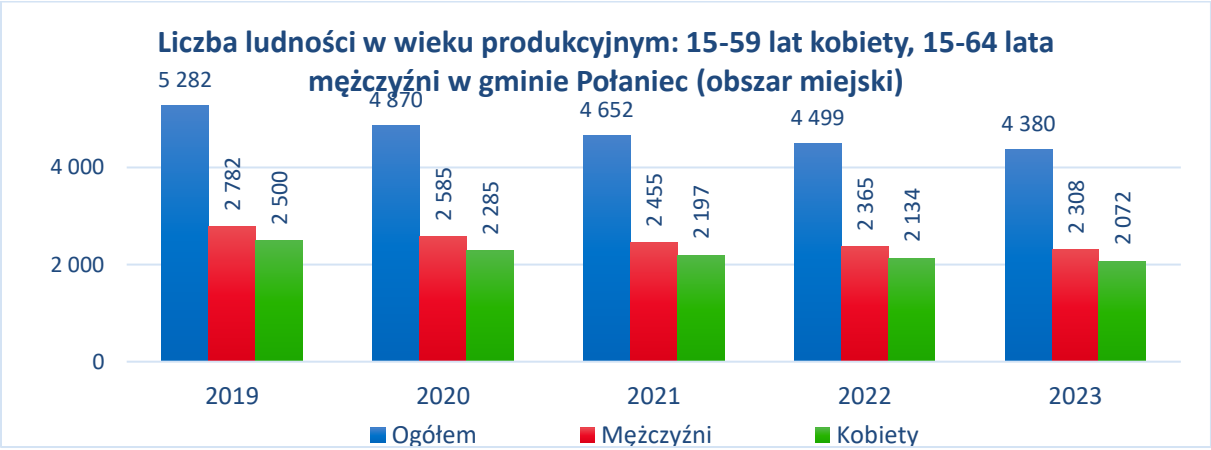

Źródło: GUS - Bank Danych Lokalnych

Wykres 11. Liczba ludności w wieku produkcyjnym: 15-59 lat kobiety, 15-64 lata mężczyźni w gminie Połaniec (obszar wiejski)

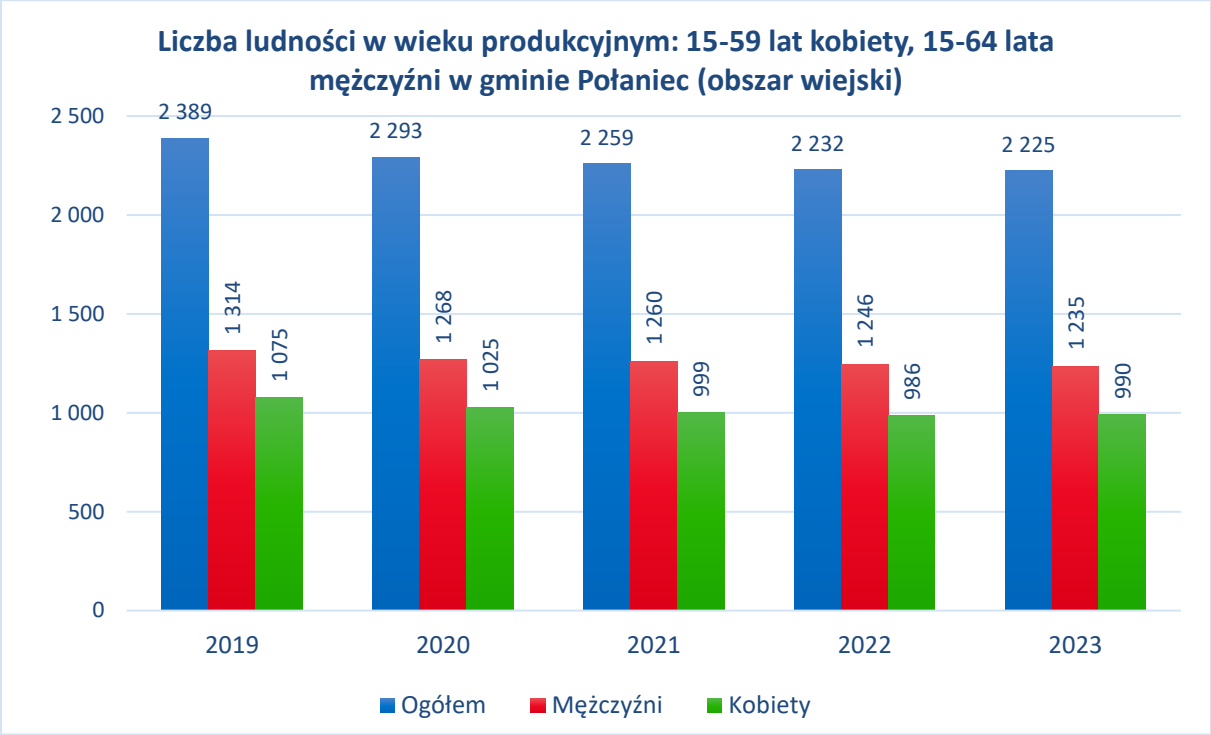

Źródło: GUS - Bank Danych Lokalnych

Wykres 12. Procentowy udział płci w ogólnej liczbie ludności w wieku produkcyjnym

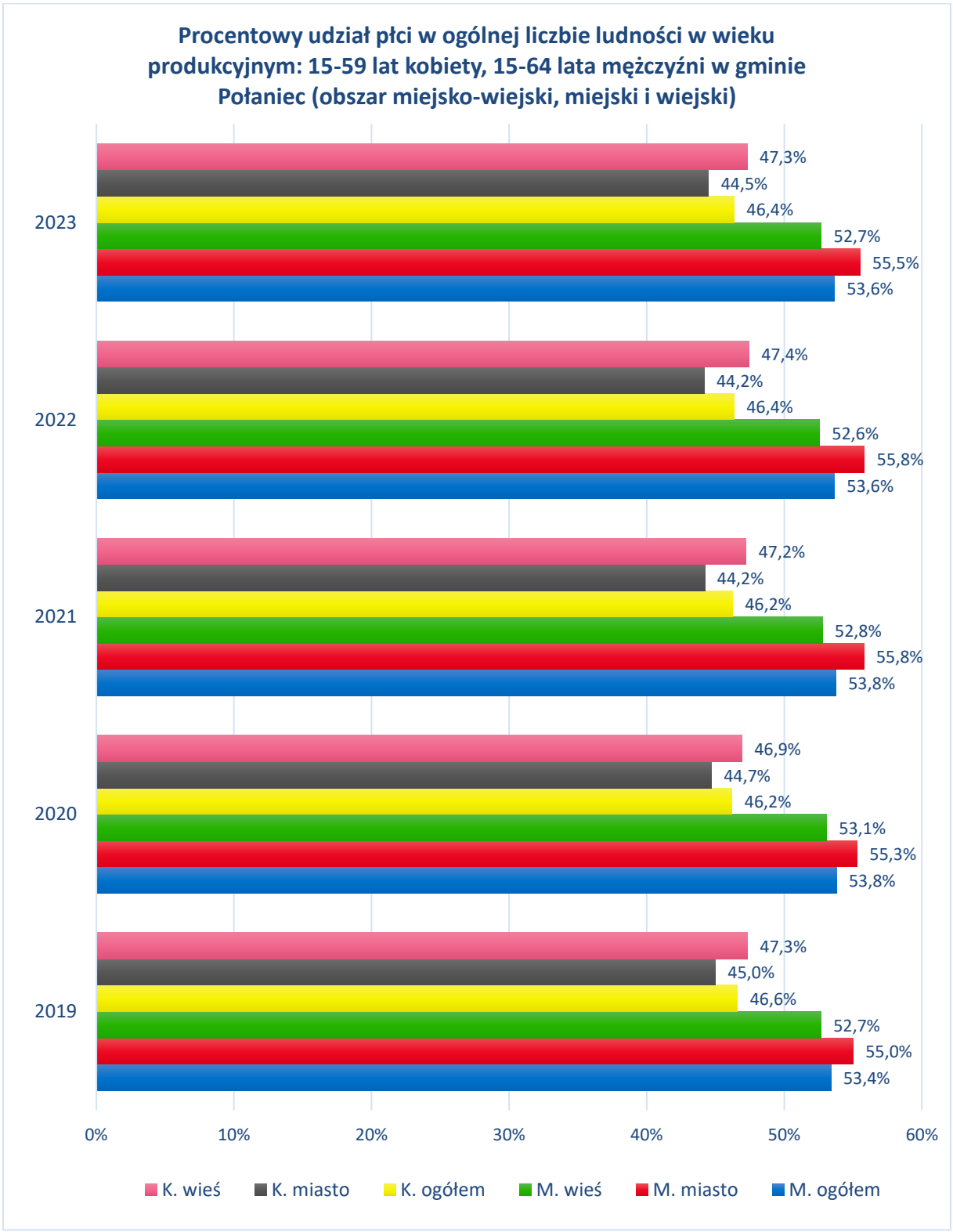

Źródło: GUS - Bank Danych Lokalnych

Liczba ludności w wieku poprodukcyjnym w obszarze miejsko – wiejskim gminy Połaniec stale rośnie i zwiększyła się o 22,35% w ciągu ostatnich pięciu lat.

W tym liczba kobiet w wieku poprodukcyjnym na obszarze całej gminy zwiększyła się w tym czasie o 15,83%, a liczba mężczyzn - o 34,87%.

W opisywanym przedziale czasowym liczba osób w wieku poprodukcyjnym na obszarze wiejskim zwiększyła się o 9,2%, a w mieście – o 28,26%.

Udział osób w wieku poprodukcyjnym w liczbie ludności ogółem w obszarze miejsko – wiejskim w 2023 r. wynosił 25,28%

Wykres 13. Liczba ludności w wieku poprodukcyjnym w gminie Połaniec (obszar miejsko-wiejski)

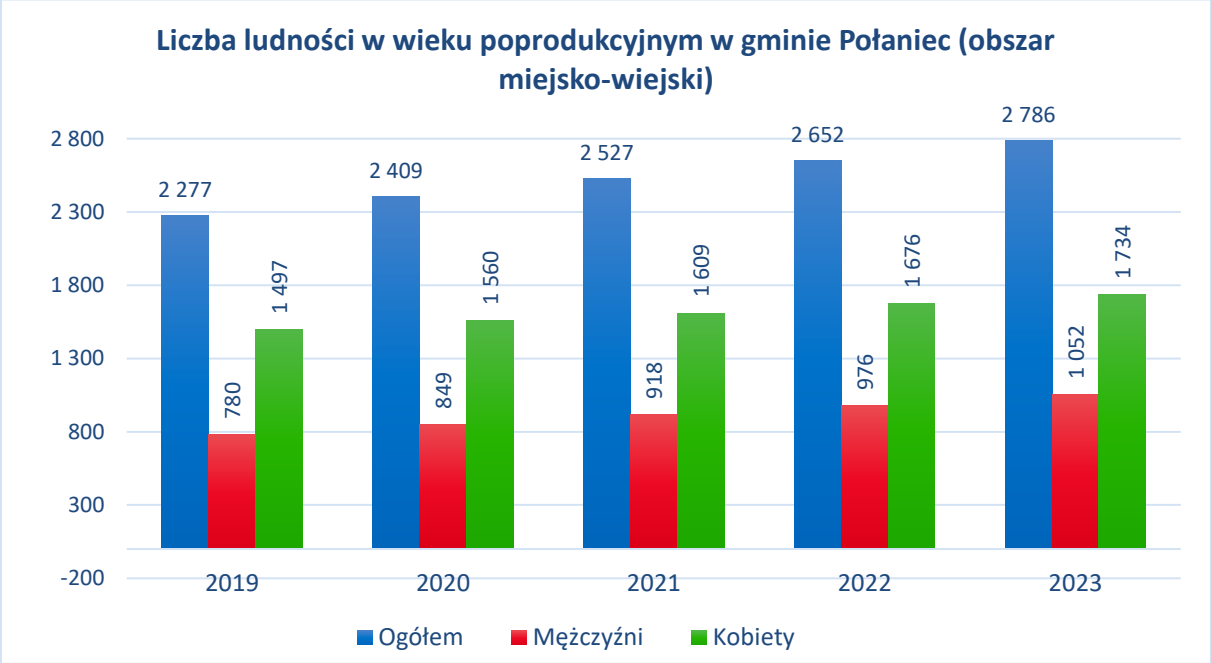

Źródło: GUS - Bank Danych Lokalnych

Wykres 14. Liczba ludności w wieku poprodukcyjnym w gminie Połaniec (obszar miejski)

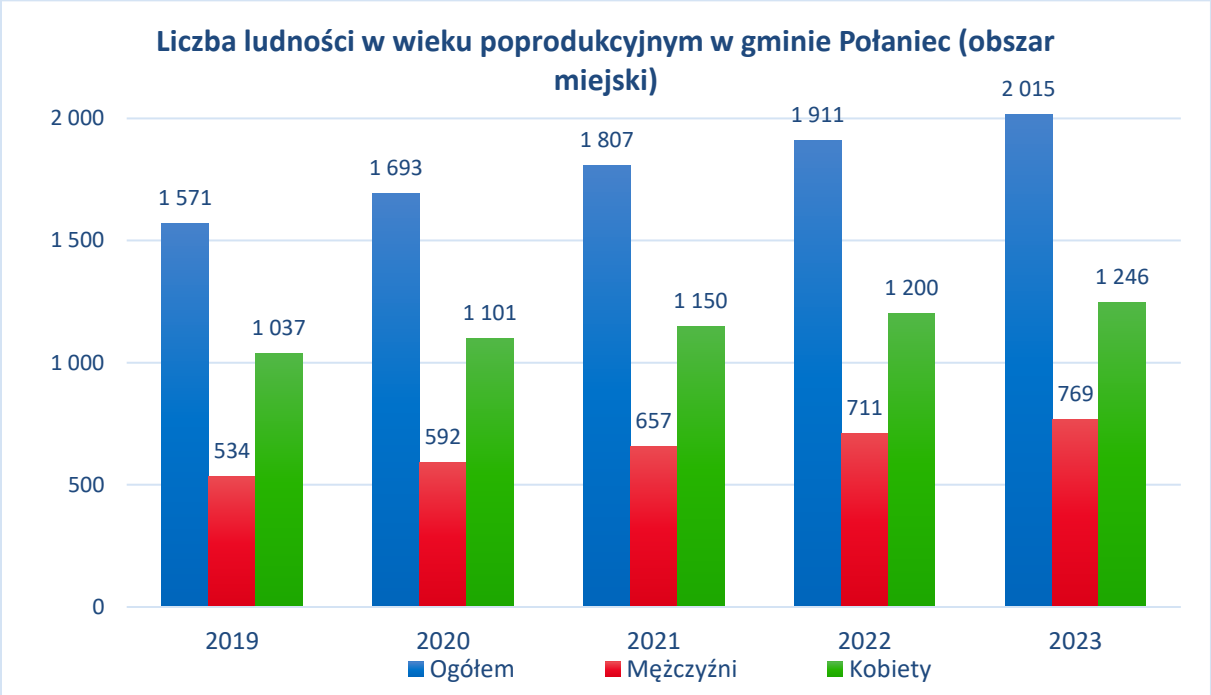

Źródło: GUS - Bank Danych Lokalnych

Wykres 15. Liczba ludności w wieku poprodukcyjnym w gminie Połaniec (obszar wiejski)

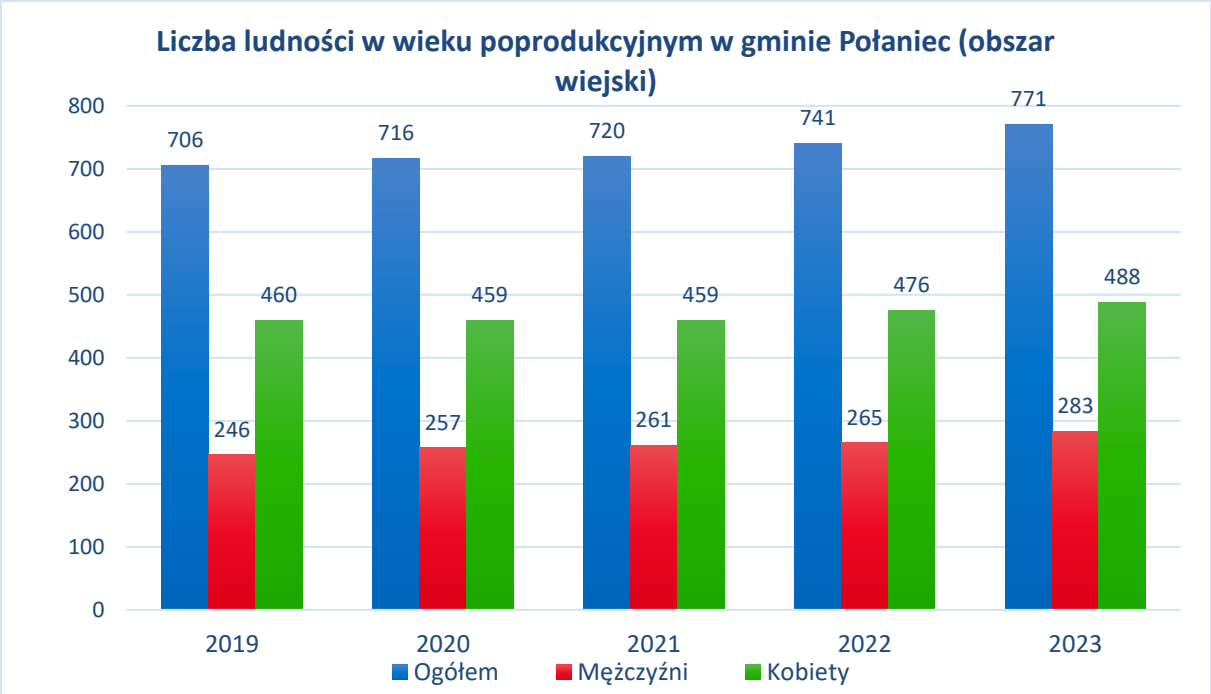

Źródło: GUS - Bank Danych Lokalnych

Wykres 16. Procentowy udział płci w ogólnej liczbie ludności w wieku poprodukcyjnym

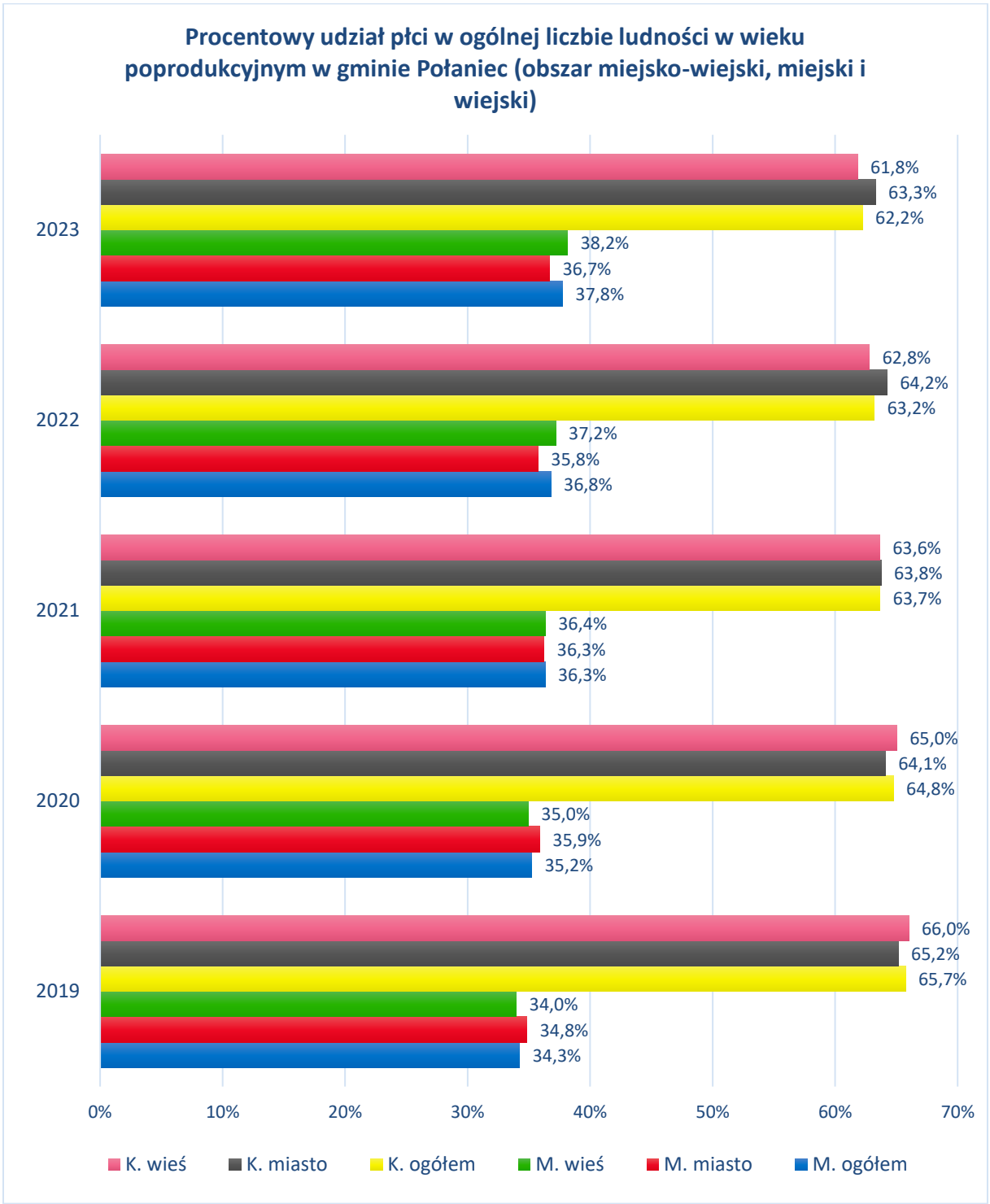

Źródło: GUS - Bank Danych Lokalnych

Analizie demograficznej poddano również osoby w wieku poprodukcyjnym ze względu na wiek.

Liczba osób starszych w wieku 60 – 64 lata maleje. Na obszarze gminy Połaniec liczba seniorów w tym przedziale wiekowym zmalała o 18% w ostatnich pięciu latach.

Większy wzrost liczby seniorów obserwuje się w grupie wiekowej 65-69 lat. Biorąc pod uwagę obszar całej gminy to liczba seniorów ogółem w tej grupie wzrosła do 26,62% w roku 2023.

Wykres 17. Liczba ludności w wieku 60-64 lata w gminie Połaniec

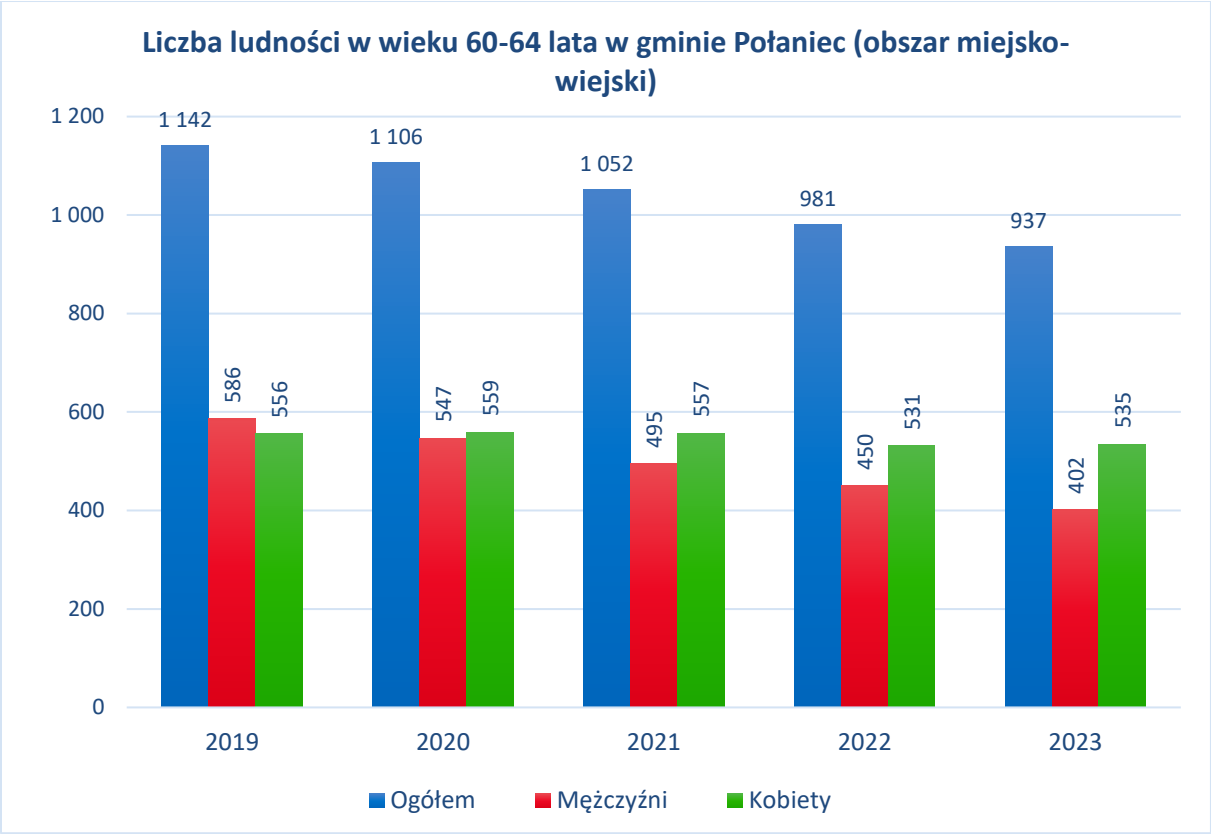

Źródło: GUS - Bank Danych Lokalnych

Wykres 18. Procentowy udział płci w ogólnej liczbie ludności w wieku 60-64 lata

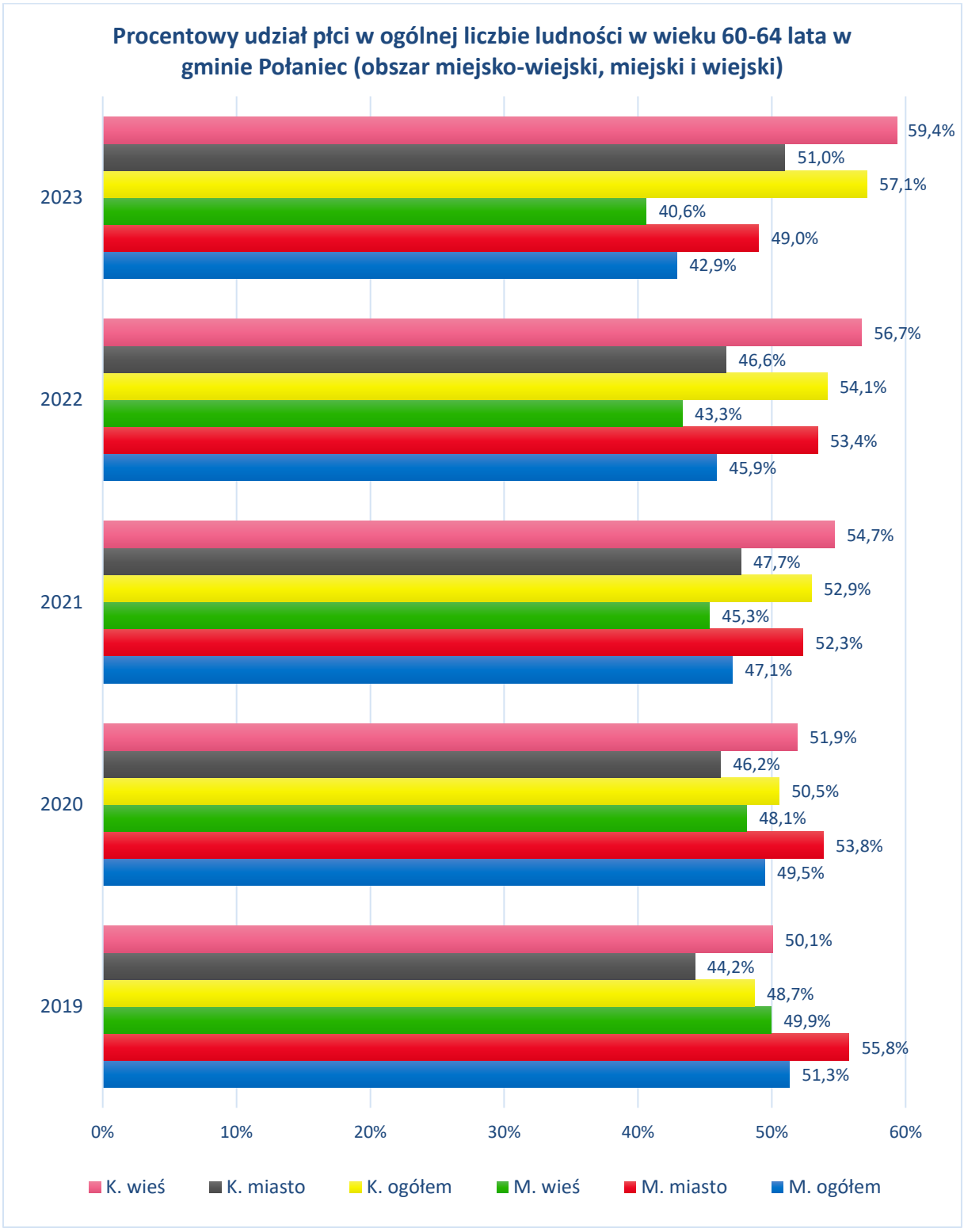

Źródło: GUS - Bank Danych Lokalnych

Wykres 19. Liczba ludności w wieku 65-69 lat w gminie Połaniec

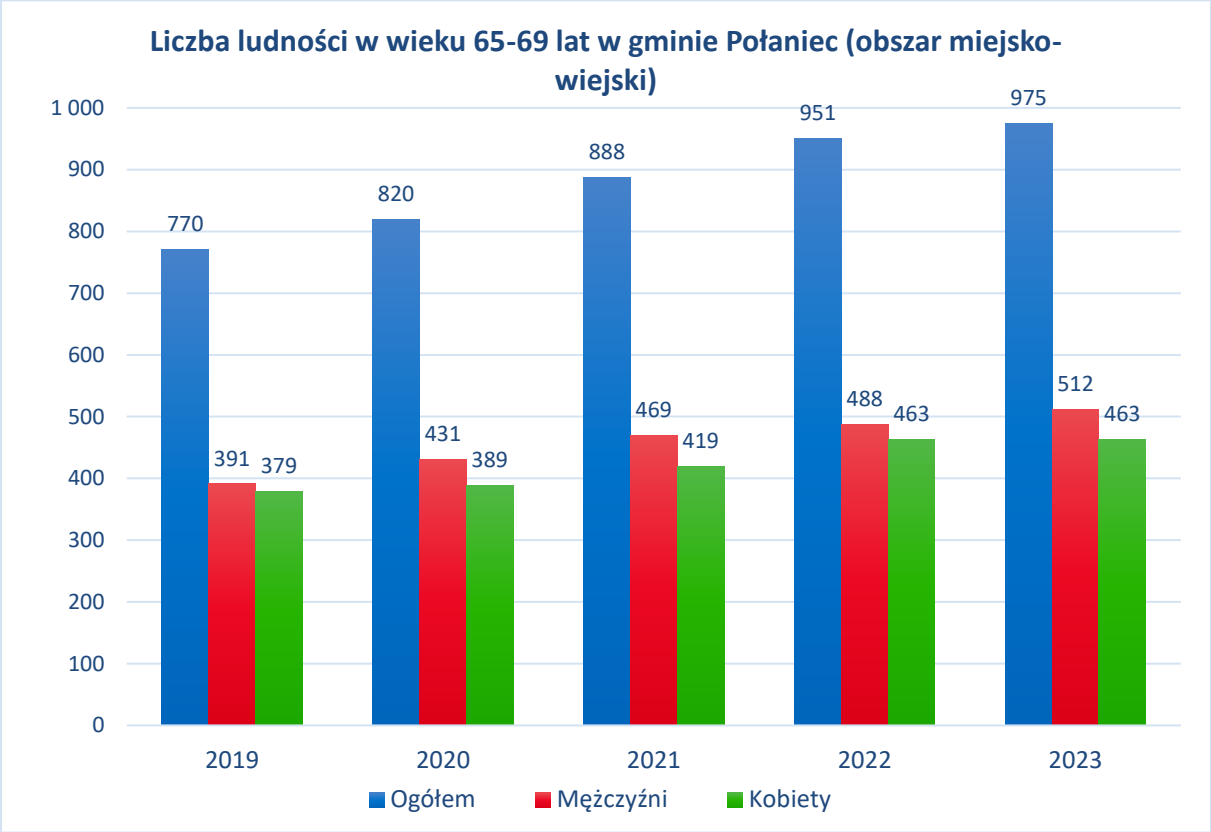

Źródło: GUS - Bank Danych Lokalnych

Wykres 20. Procentowy udział płci w ogólnej liczbie ludności w wieku 65-69 lat

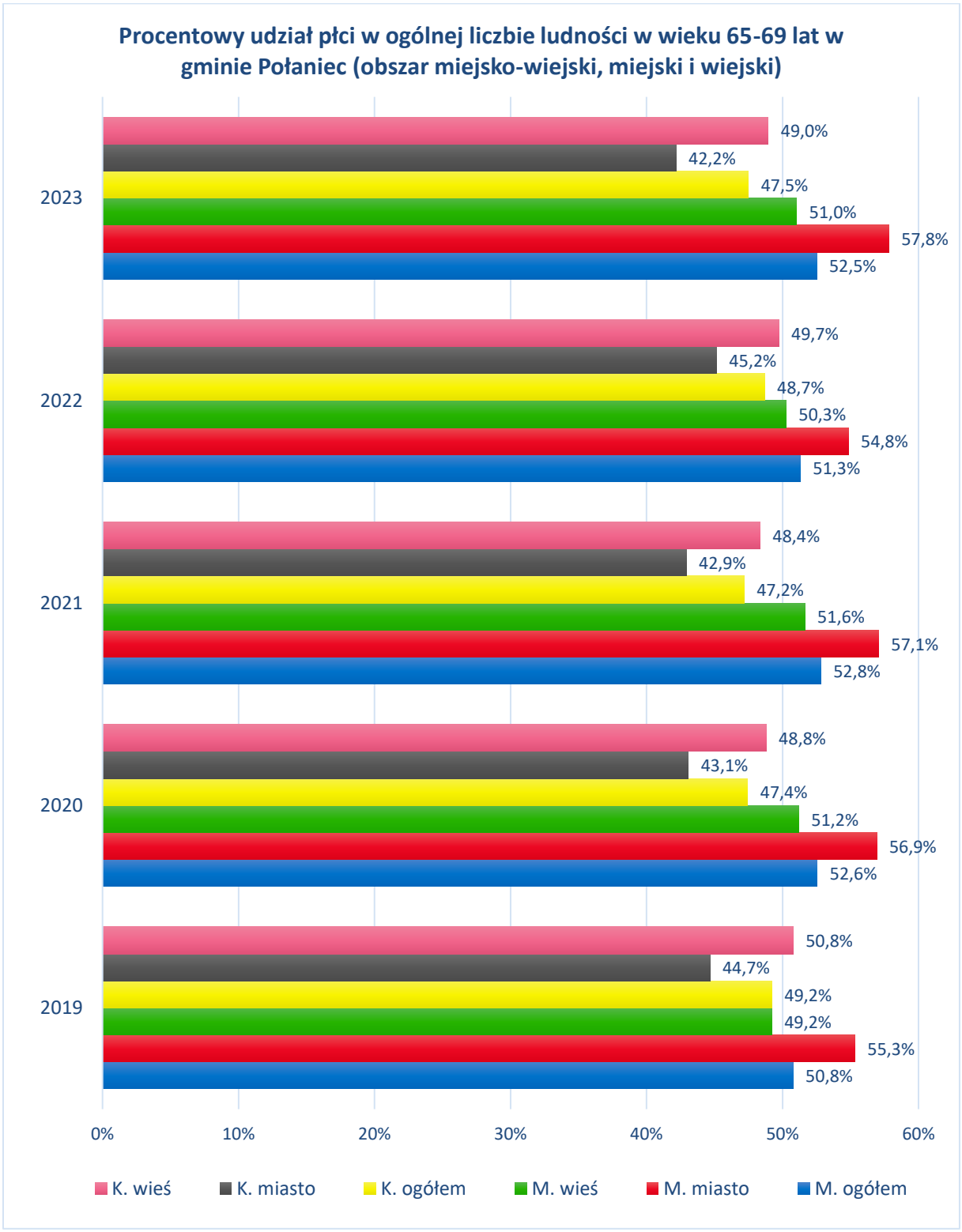

Źródło: GUS - Bank Danych Lokalnych

Większą dynamikę wzrostu widać w przypadku seniorów w wieku 70-74 lata. Liczba ta wzrosła o 39,18% w latach 2019-2023.

Wykres 21. Liczba ludności w wieku 70-74 lata w gminie Połaniec

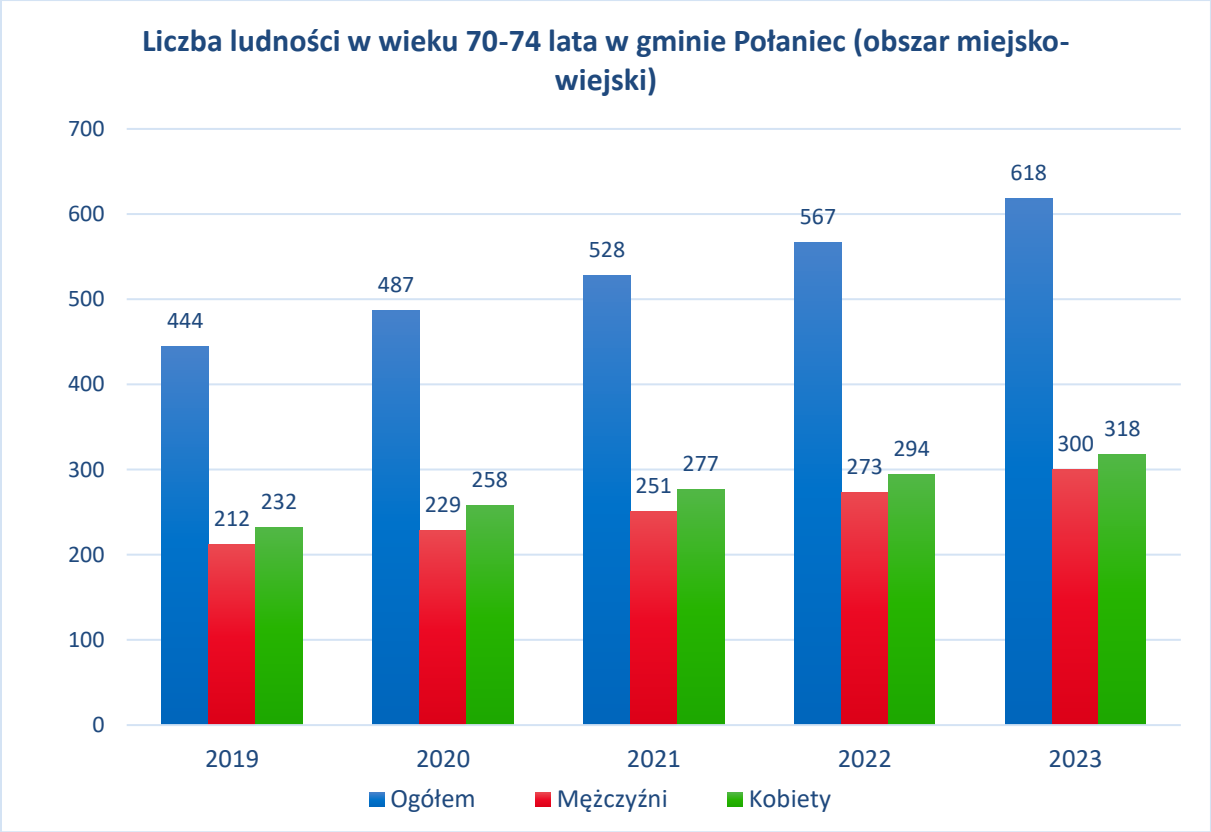

Źródło: GUS - Bank Danych Lokalnych

Wykres 22. Procentowy udział płci w ogólnej liczbie ludności w wieku 70-74 lata

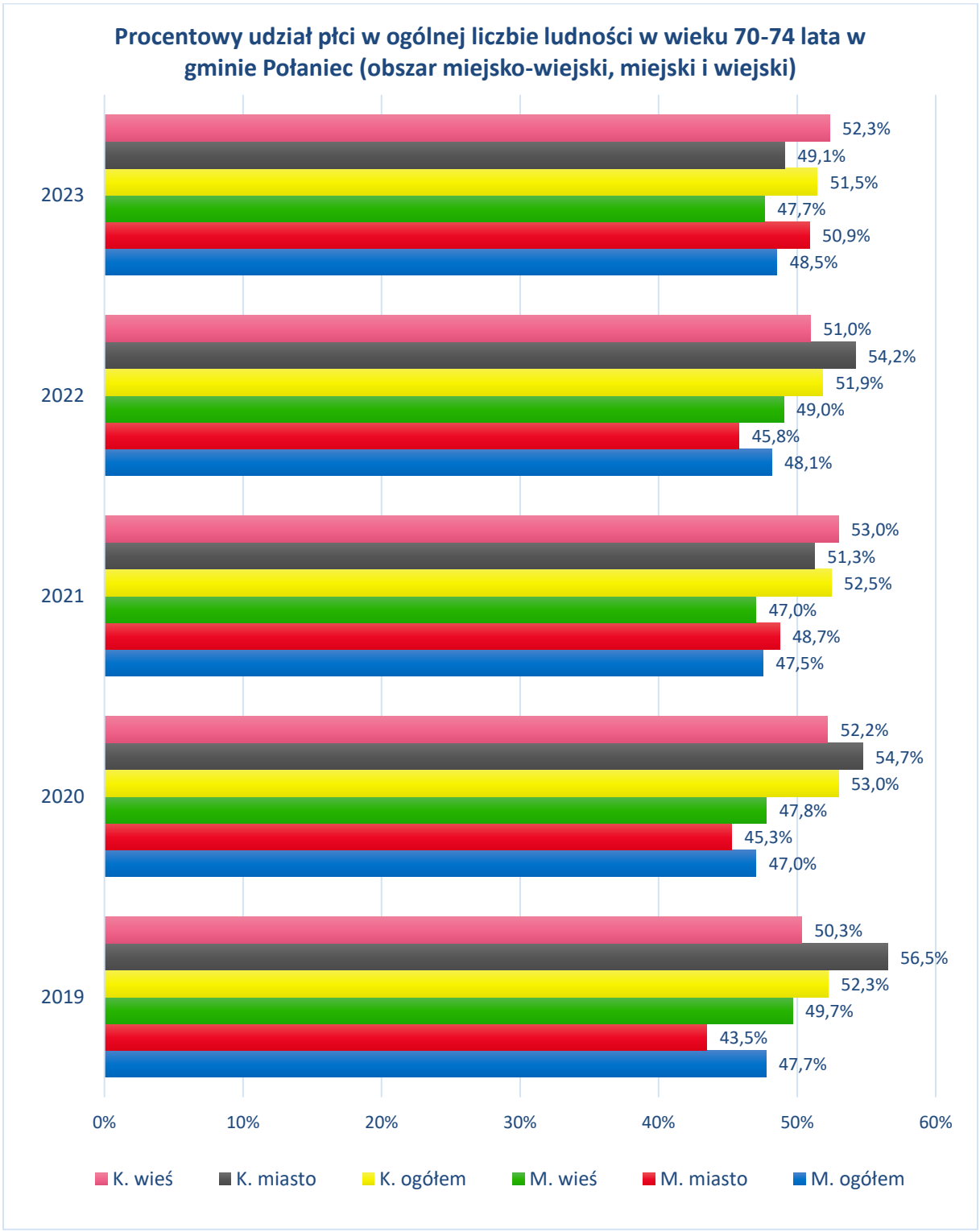

Źródło: GUS - Bank Danych Lokalnych

Na starzenie się społeczeństwa gminy Połaniec wskazuje coraz większy wzrost liczby osób w starszych grupach wiekowych. W przedziale wieku 70-74 lata wzrost ten wyniósł 53,18% w ostatnich pięciu latach.

Wykres 23. Liczba ludności w wieku 75-79 lat w gminie Połaniec

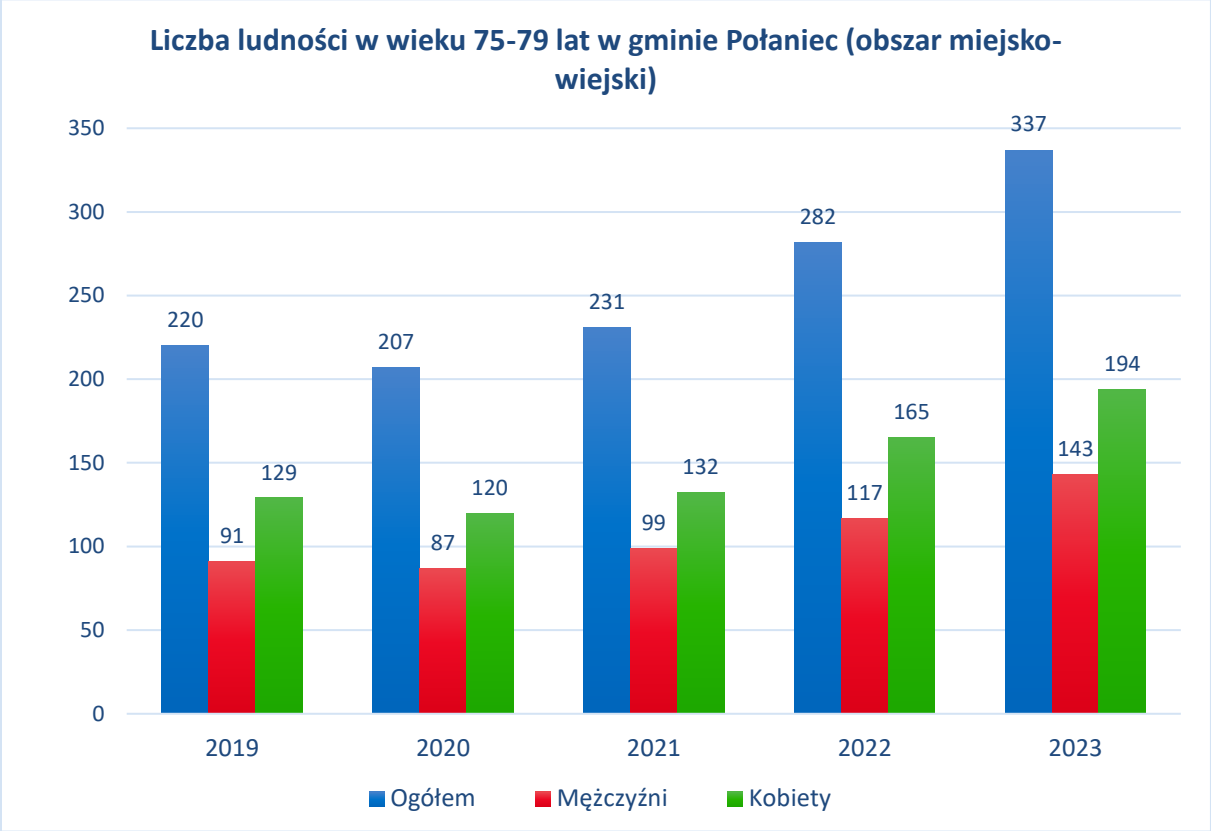

Źródło: GUS - Bank Danych Lokalnych

Wykres 24. Procentowy udział płci w ogólnej liczbie ludności w wieku 75-79 lat

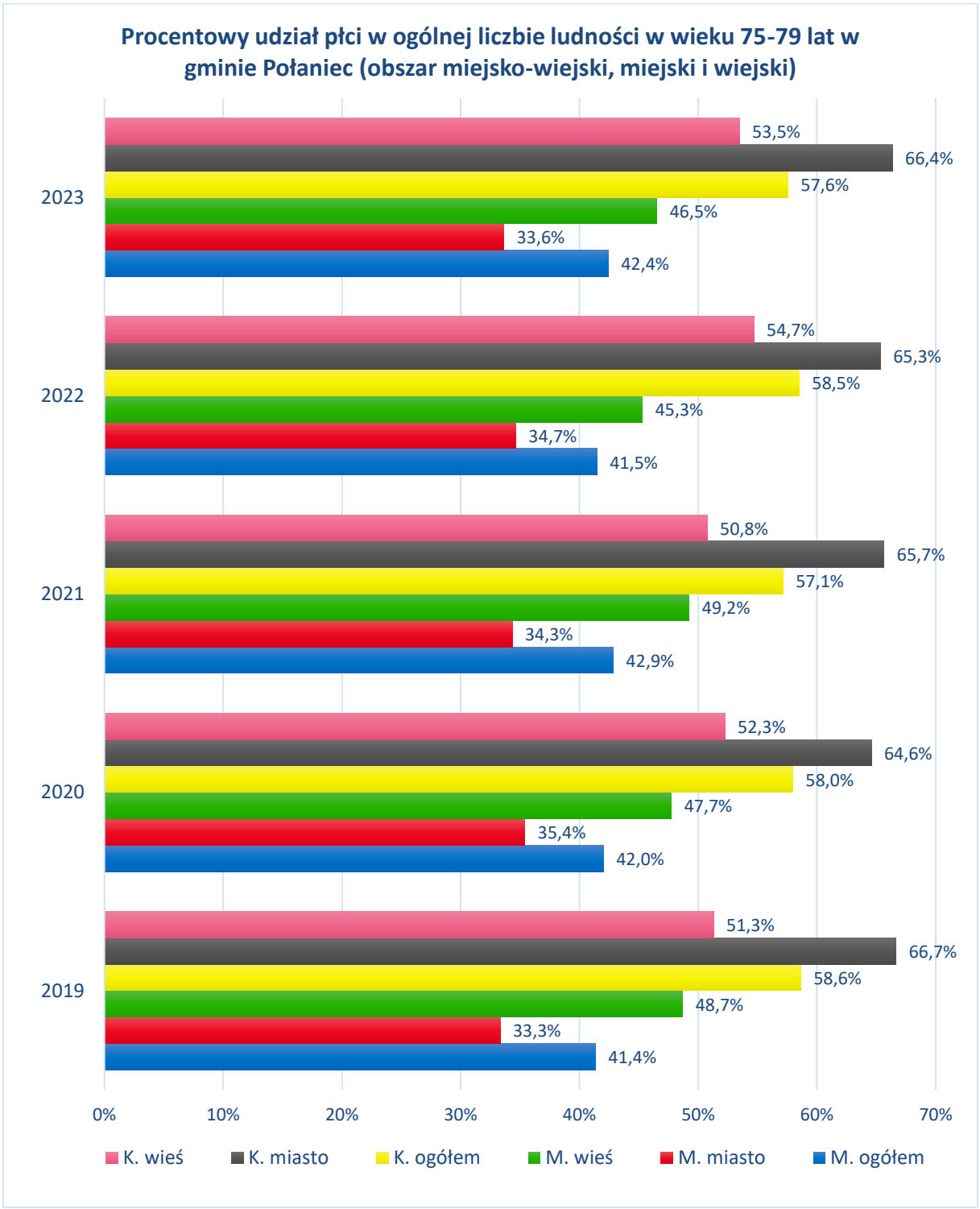

Źródło: GUS - Bank Danych Lokalnych

W przedziale wiekowym 80-84 lata widać wahania liczby ludności w całej gminie Połaniec. Z tym że waha się ona od 140 (w 2019 r.) do 166 (w 2020 r.), natomiast w roku 2023 osiągnęła pułap niewiele większy, niż w roku wyjściowym (150), co oznacza wzrost o 7,14%.

Wykres 25. Liczba ludności w wieku 80-84 lata w gminie Połaniec

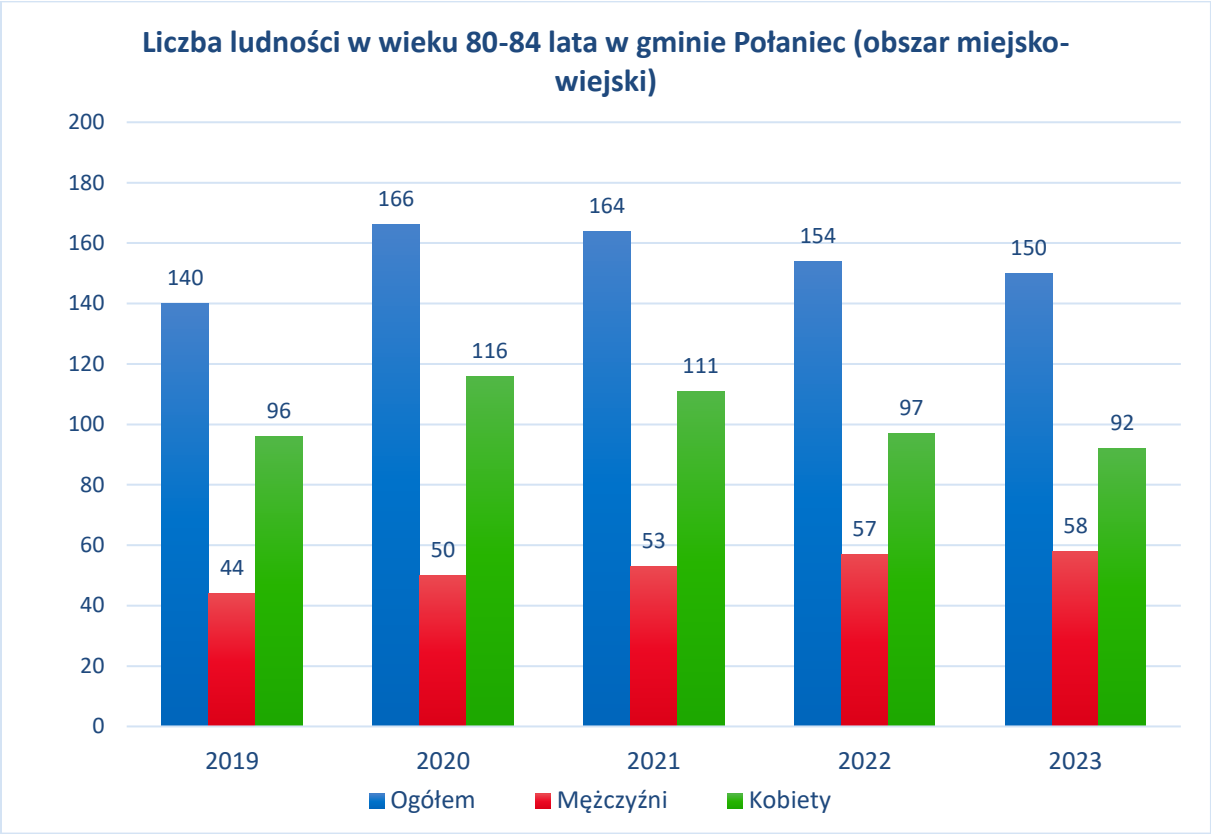

Źródło: GUS - Bank Danych Lokalnych

Wykres 26. Procentowy udział płci w ogólnej liczbie ludności w wieku 80-84 lata

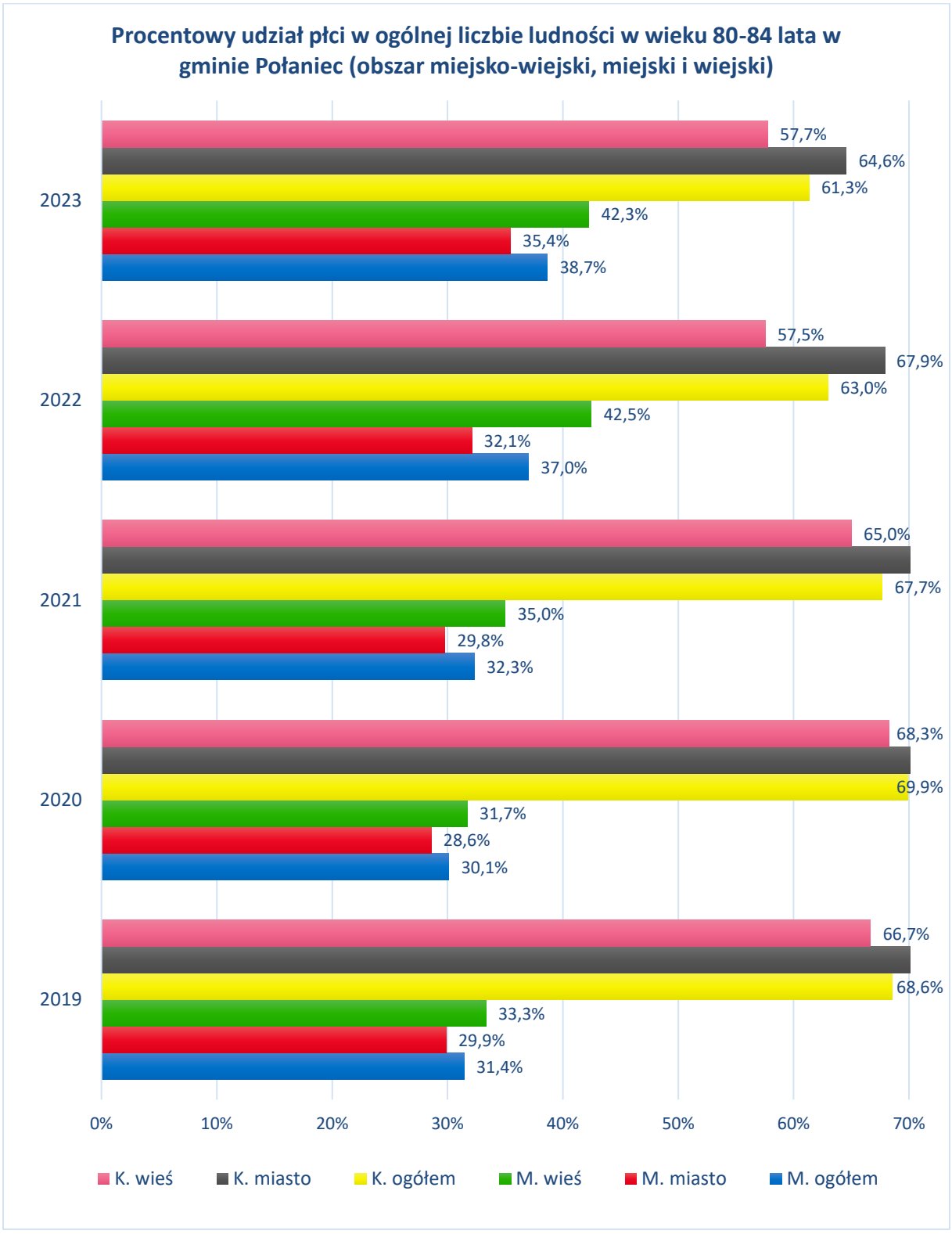

Źródło: GUS - Bank Danych Lokalnych

Również liczba ludności w wieku 85+ wykazuje wahania na przestrzeni ostatnich pięciu lat. Niemniej, porównując jedynie lata krańcowe widać wzrost o 16,32%. Wskaźnik w roku 2023 jest na najwyższym poziomie w całym badanym okresie.

Wykres 27. Liczba ludności w wieku 85 i więcej w gminie Połaniec

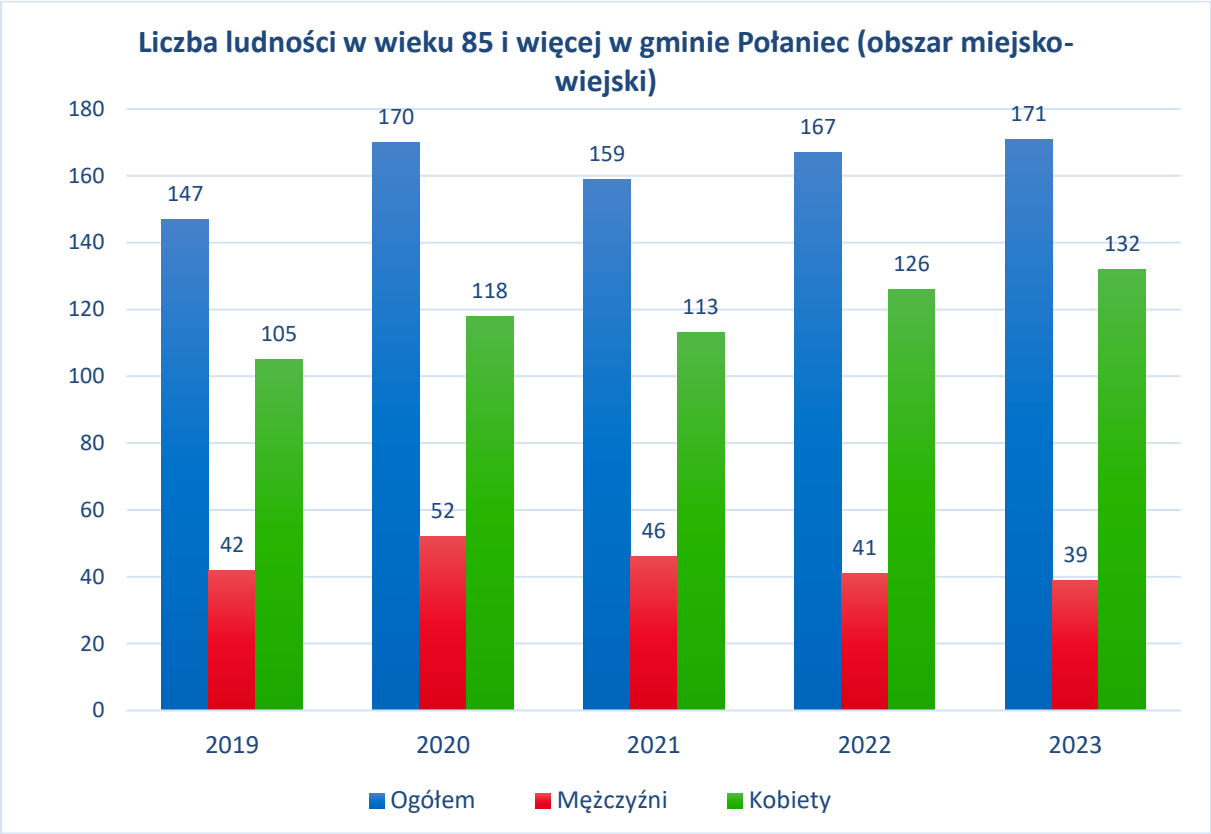

Źródło: US - Bank Danych Lokalnych

Wykres 28. Procentowy udział płci w ogólnej liczbie ludności w wieku 85 i więcej

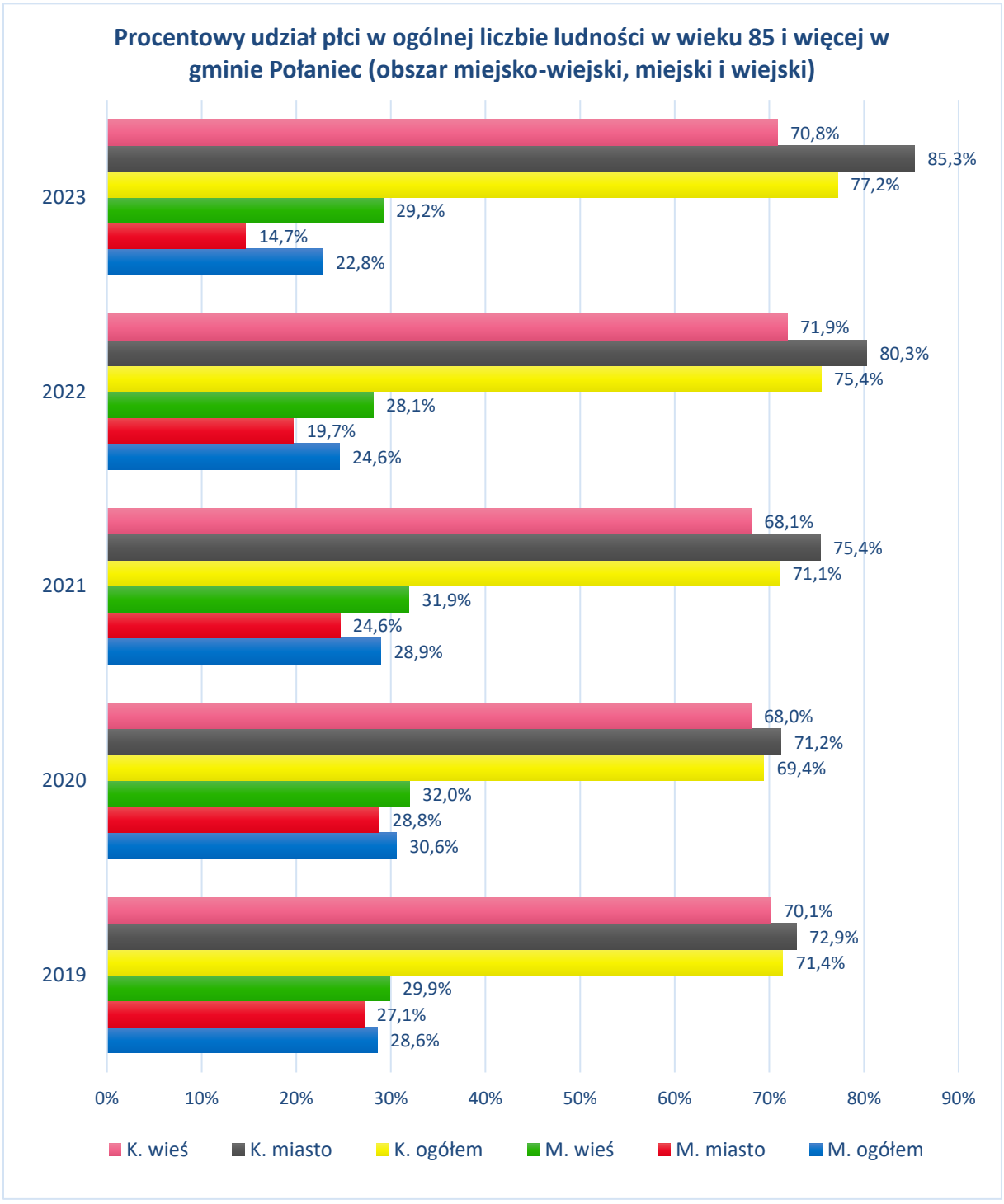

Źródło: GUS - Bank Danych Lokalnych

Trwający proces starzenia się ludności przejawia się zwłaszcza we wskaźnikach obrazujących współczynnik obciążenia osobami w wieku poprodukcyjnym, który opisuje ile osób w wieku poprodukcyjnym przypada na 100 osób w wieku produkcyjnym. Wskaźniki te dla gminy Połaniec obrazuje poniższa tabela.

Ujęcie tabelaryczne przedstawia dane dla gminy Połaniec w zestawieniu z danymi dla powiatu staszowskiego, województwa świętokrzyskiego i kraju. Poniżej ujęcie na danych dla gminy Połaniec w podziale na obszar wiejski, obszar miejski i obszar miejsko – wiejski.

Wykres 29. Wskaźnik obciążenia demograficznego w gminie Połaniec (obszar miejsko-wiejski)

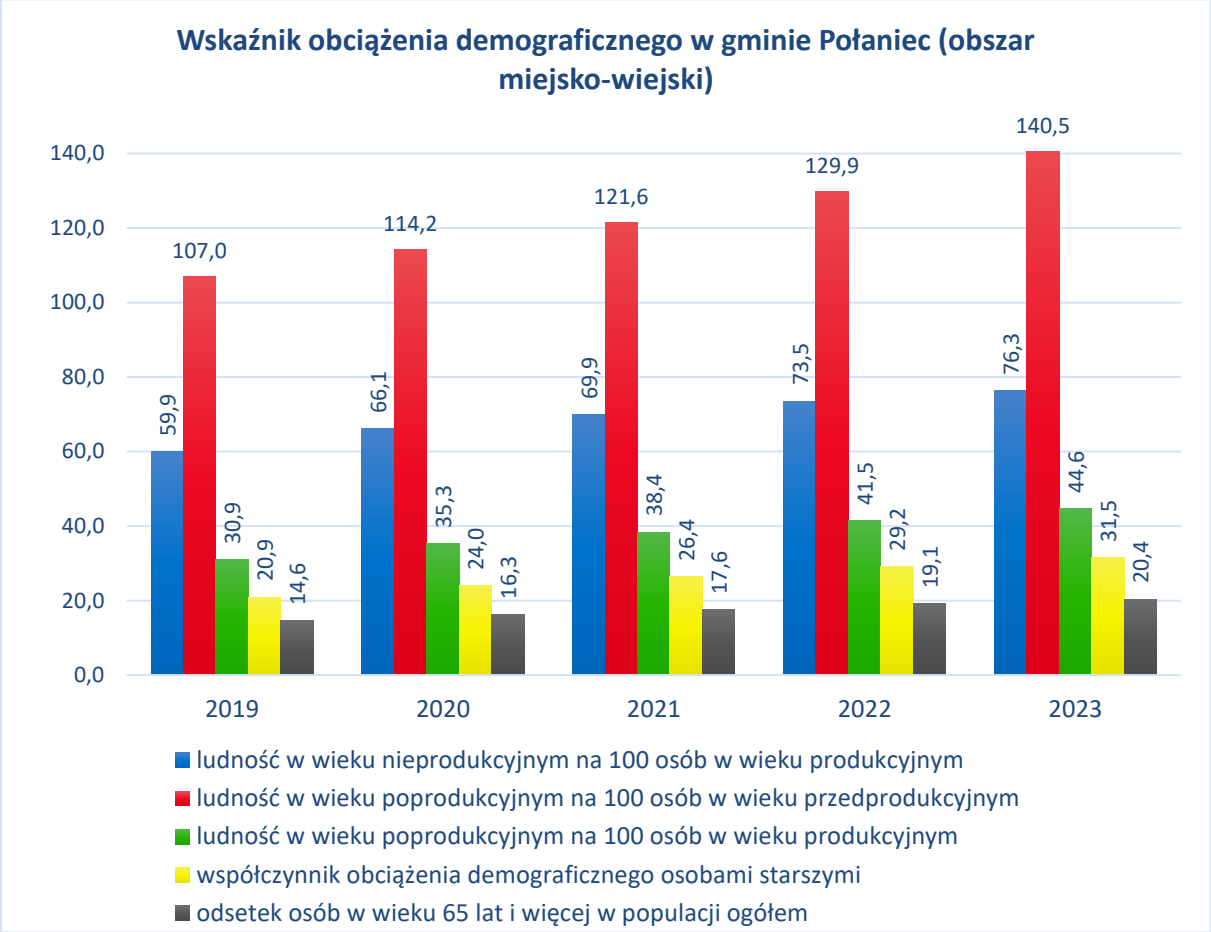

Źródło: GUS - Bank Danych Lokalnych

Wykres 30. Wskaźnik obciążenia demograficznego w gminie Połaniec (obszar miejski)

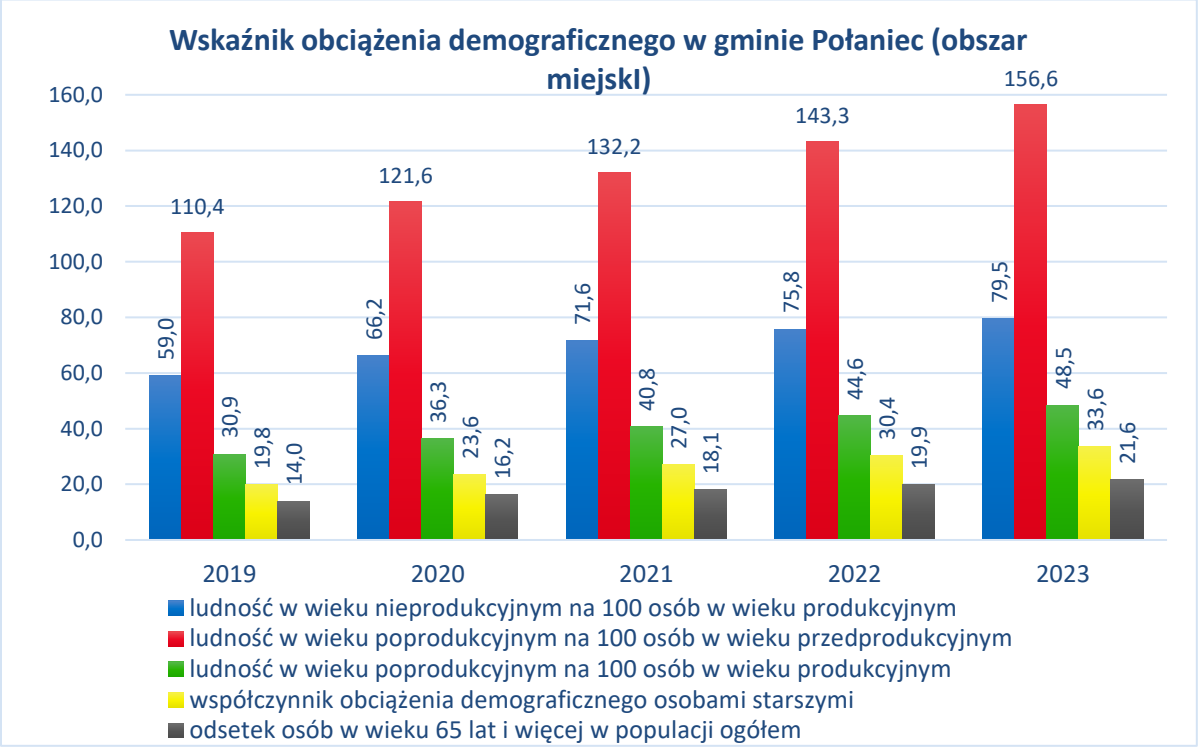

Źródło: GUS - Bank Danych Lokalnych

Wykres 31. Wskaźnik obciążenia demograficznego w gminie Połaniec (obszar wiejski)

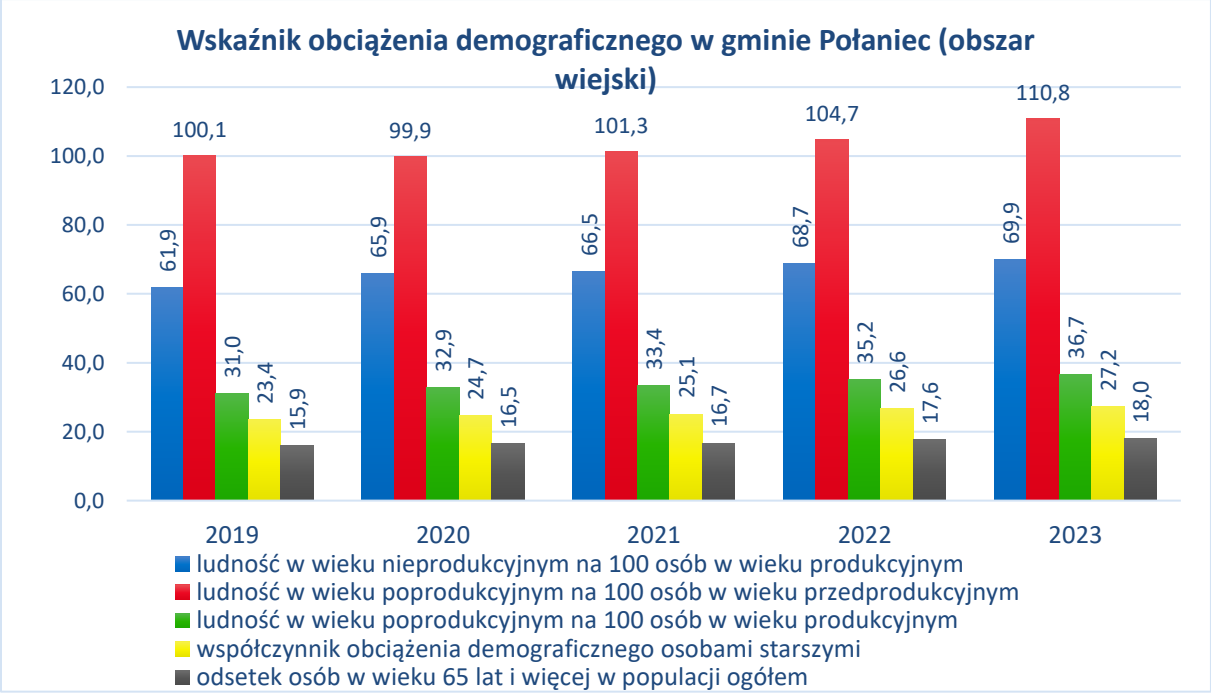

Źródło: GUS - Bank Danych Lokalnych

Zauważalny jest największy wzrost i poziom wskaźnika ludności w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym. Wskazuje to na postępujący proces starzenia się naszego społeczeństwa. Jednocześnie wzrasta współczynnik demograficznego obciążenia osobami starszymi.

Struktura ludności według ekonomicznych grup wieku wskazuje, iż pomimo ogólnego spadku liczby ludności nastąpi wzrost w kategorii wieku poprodukcyjnego, zaś najbardziej znaczący spadek odnotowany zostanie w kategorii wieku produkcyjnego.

Rozdział III. CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA

III 1. Działalność instytucji pomocy społecznej w zakresie wsparcia seniorów.

Podstawowa instytucja polityki społecznej oferująca wsparcie mieszkańcom Miasta i Gminy Połaniec (w tym seniorom) w razie trudnych sytuacji życiowych to Centrum Usług Społecznych w Połańcu.

Jak wynika z poniższego zestawienia danych w układzie dynamicznym obejmującym okres ostatnich trzech lat, liczba seniorów korzystających z pomocy instytucji opieki społecznej stale i wyraźnie maleje (spadek o 18,13%). W tym coraz mniej seniorów korzysta ze wsparcia o charakterze materialnym (spadek o 29,44%)

Na terenie Miasta i Gminy stale funkcjonują cztery kluby seniora.

Tab. 1. Dane dotyczące polityki senioralnej za lata 2022–2024 w Mieście i Gminie Połaniec

Kategoria	Wskaźnik	2022	2023	2024
Dostępność usług opiekuńczych i zdrowotnych	Liczba placówek oferujących usługi opiekuńcze dla seniorów	1	1	1
	Liczba seniorów korzystających z pomocy instytucji opieki społecznej	215	195	176
Aktywność społeczna i kulturalna	Liczba klubów seniora	4	4	4
	Najpopularniejsze formy aktywności wśród seniorów	*Np. Spacery, zajęcia artystyczne*	*Np. Spacery, zajęcia artystyczne, nordic walking*	*Np. Spacery, zajęcia artystyczne, nordic walking, kursy komputerowe*
Wsparcie materialne	Liczba seniorów korzystających z pomocy finansowej	163	137	115

Źródło: OPS

Środowiskowy Dom Samopomocy w Połańcu działa na mocy Uchwały Nr LXXVIII/499/2023 Rady Miejskiej w Połańcu z dnia 25 kwietnia 2023r roku jako samodzielna jednostka organizacyjna. ŚDS rozpoczął działalność od dnia 17 grudnia 2015 r.

Środowiskowy Dom Samopomocy w Połańcu TYP C jest placówką wsparcia dziennego dla osób wykazujących inne przewlekłe zaburzenia czynności psychicznych, które w wyniku upośledzenia niektórych funkcji organizmu lub zdolności adaptacyjnych wymagają pomocy w zakresie przystosowania do życia w środowisku rodzinnym i społecznym, w szczególności w celu zwiększenia zaradności i samodzielności życiowej a także integracji społecznej. Dom przeznaczony jest dla 60 uczestników. Uczestnikami są osoby, które ukończyły 18 rok życia, zamieszkałe na terenie Miasta i Gminy Połaniec. Placówka świadczy usługi od poniedziałku do piątku, w godzinach od 8.00 - 16.00. Celem działalności Środowiskowego Domu Samopomocy jest postępowanie rehabilitacyjne rozumiane jako zespół działań zmierzających do osiągnięcia przez uczestników jak najpełniejszej samodzielności życiowej. Zgodnie ze sprawozdaniem z działalności Środowiskowego Domu Samopomocy w Połańcu za rok 2024, na możliwość skorzystania z opieki dziennej w placówce oczekuje 20 osób.

III 2. Karta Seniora Miasta i Gminy Połaniec

Organizatorem programu „Karta Seniora Miasta i Gminy Połaniec" jest Miasto i Gmina Połaniec. Program przeznaczony jest dla seniorów, którzy dzięki posiadaniu Karty Seniora, będą mogli korzystać z ulg i preferencji przygotowanych przez partnerów programu. Karta Seniora Miasta i Gminy Połaniec wydawana jest w celu zwiększenia aktywności społecznej i sprawności grupy mieszkańców poprzez zwiększenie dostępu do usług publicznych, dóbr kultury, imprez sportowych, rekreacyjnych, wydarzeń społecznych i edukacyjnych, kształtowanie pozytywnego wizerunku dzięki wprowadzeniu, koordynacji i promocji systemu ulg dla seniorów stosowanych przez:

- Samorządowe instytucje sportu, kultury i rekreacji oraz edukacji Miasta i Gminy Połaniec bez względu na formę prawną;
- Inne jednostki i instytucje publiczne;
- Przedsiębiorców.

Uczestnikiem programu „Karta Seniora Miasta i Gminy Połaniec", może być osoba, która ukończyła 60. rok życia i posiada miejsce stałego zamieszkania na terenie Miasta i Gminy Połaniec, a także posiada pełną zdolność do czynności prawnych. Karta Seniora wydawana jest w celu potwierdzenia uprawnień do korzystania z systemu ulg, zniżek i ofert dla osób od 60. roku życia. Aktualizowany na bieżąco katalog podmiotów, uczestniczących w programie Karta Seniora znajduje się na stronie internetowej portal.polaniec.eu w zakładce Karta Seniora.

Rys. 2. Wzór Karty seniora w Mieście i Gminie Połaniec

Źródło: https://portal.polaniec.eu/karta-seniora.html

Dla mieszkańców Miasta i Gminy Połaniec jest również dostępna od 2024 r. oferta Ogólnopolskiej Karty Seniora, z czym jest związany Certyfikat Gminy Przyjaznej Seniorom nadawany przez Stowarzyszenie MANKO z Krakowa.

Rys. 3. Ogólnopolska Karta Seniora

Źródło: https://glosseniora.pl/ogolnopolska-karta-seniora/

III 3. Działalność podmiotów ekonomii społecznej na rzecz osób starszych.

Z myślą o seniorach podejmują działania nie tylko instytucje publiczne, ale również podmioty ekonomii społecznej. Jest to o tyle istotne, że seniorzy nie są jedynie beneficjentami działań statutowych takich organizacji, ale również sami podejmują w tej formie aktywność społeczną, zaspokajając przy tym własne potrzeby, jak i wspierając innych.

W sferze polityki senioralnej na największą uwagę w lokalnej społeczności zasługuje działalność **Stowarzyszenia Klubu Seniora "Megawat" w Połańcu**, które założono 30.10.2015 r. jako grupę nieformalną, aby 06.02.2019 r. przekształcić w stowarzyszenie zarejestrowane w KRS.

Stowarzyszenie opiera swoją działalność na pracy społecznej swoich członków. W tym organizacja liczy 11 wolontariuszy (członkowie Zarządu i Komisji Rewizyjnej) oraz 112 członków zwyczajnych. Warunkiem członkostwa jest: wiek 50+ oraz fakt zamieszkania na terenie gminy Połaniec lub innych ościennych gmin. Średni wiek członków wynosi: 69,56 lat.

Klub Seniora organizuje następujące działania:

- zajęcia kulturalne: warsztaty plastyczne i rękodzieła, malarstwa, wokalno-teatralne, fotograficzne, czytelnicze,
- wydarzenia: wycieczki, spotkania integracyjne, spotkania kulturalne, imprezy okolicznościowe,
- zajęcia aktywizacyjne: aqua aerobic i gimnastyka z pozyskanych środków, warsztaty artystyczne, warsztaty czytelnicze, warsztaty foto wideo,
- różne inne formy wsparcie dla seniorów, w tym we współpracy z Policją, PCPR, ZUS, OSP, banków, KGW, ŚDS, przedszkolem, CKiSz.

Do najważniejszych projektów realizowanych przez Klub w latach 2022-2024 należą:

2022:

- Fundacji Rozwoju i Aktywizacji FARMa edycja 2022 - ,,Zadbaj po cowidzie o zdrowie seniorze - ruch i siarka ci w tym pomoże"

2023:

- Fundacji Rozwoju i Aktywizacji FARMa edycja 2023 - ,,W pogoni za zdrowiem"
- Fundacja ENEA - ,,Aktywny Senior"
- Fundacja ORLEN - ,,Qui Qultura senior hula"

2024

- Fundacji Rozwoju i Aktywizacji FARMa edycja 2024 - ,,Aktywnych emocji ciąg dalszy"

- LGD Stowarzyszenia Dorzecze Wisły - „W pogoni za cyfryzacją "
- LGD Stowarzyszenia Dorzecze Wisły- „Połaniec moim miejscem na ziemi"
- PCPR - „Szlakiem Piastów - poznajmy Wielkopolskę jako kolebkę państwa polskiego"

Stowarzyszenie otrzymało nominację w kategorii Wolontariat grupowy do nagrody „Wolontariusz Roku" w l. 2022, 2023 i 2024.

Cześć członków Stowarzyszenia posiada certyfikaty ze szkoleń: Szkolenie liderów „CEL", szkolenie „Współpraca się opłaca w powiecie staszowskim", szkolenie „Zlecanie zadań publicznych organizacjom pozarządowym, PES i PS" szkolenie „Nowe technologie ", Kurs Kosmetyczny.

Stowarzyszenie organizuje ponadto: spotkania wigilijne, bale sylwestrowe i bale karnawałowe, spotkanie z Dyrektor Przychodni Zdrowia w Połańcu, Dzień Kobiet i Mężczyzn w Kinie, spotkanie z Burmistrzem i Zastępcą Burmistrza, Jajeczko Wielkanocne, spotkanie z Dzielnicowym, imprezę plenerową „Powitanie wiosny", wyjazd do Amfiteatru Kadzielnia w Kielcach na Świętokrzyską Noc Kabaretową, wyjazd na Senioralia w Busku Zdroju, wyjazd tygodniowy do Krościenka n. Dunajcem, wyjazd na XI Międzynarodowe Senioralia w Krakowie, wyjazd tygodniowy nad morze do Dźwirzyna, wycieczkę na Ponidzie, wyjazd na musical „Skrzypek na dachu„ do Stalowej Woli, imprezę plenerowa „Jesień zachwyca kolorami", spotkanie integracyjne z okazji Dnia Seniora i 9 rocznicy powstania KS Megawat.

Przez cały rok są organizowane spotkania sekcji: plastycznej „Babki na obcasach", teatralno-kabaretowej „Mega+Wat, fotograficznej „Błysk" oraz grupy miłośników czytelnictwa.

Sekcja teatralno-kabaretowa „Mega+Wat" brała czynny udział występując na wydarzeniach: orszak Trzech Króli, w koncercie kolęd w kościele ś w. Marcina, w kolędowaniu w ŚDS, w inscenizacji historycznej „Powstanie styczniowe" nad rzeką Czarną, Wielka Orkiestra Świątecznej Pomocy, Dni Połańca 2024 - inscenizacja na Kopcu Kościuszki, Narodziny naszego miasta, Cuda Wianki 2024, Dożynki Gminne, Biesiada ŚDS, obchody 85 rocznicy wybuchu II wojny światowej, narodowe czytanie J. Słowacki Kordian, wręczenie certyfikatu Gmina przyjazna Seniorom.

Członkowie stowarzyszenia brali również udział w WOŚP, oddając na licytację prace wykonane prze sekcję plastyczną, zorganizowali zbiórkę odzieży dla Zuzi oraz zbiórkę środków finansowych dla powodzian, a za zebrane środki zakupiono i przekazano potrzebującym dużą ilość farb do ścian.

Na terenie Miasta i Gminy Połaniec działają również: Klub Seniora Przyjaciele Połaniec, Klub Seniora na poddaszu ŚDS oraz Klub Seniora w Zrębinie. Wszystkie Kluby Seniora prowadzą działalność integracyjną, organizują spotkania okolicznościowe.

Często realizują projekty pozyskując zewnętrzne środki finansowe, podróżują, korzystają z różnych form rekreacji zarówno w gminie Połaniec jak i poza nią.

III 4. Rada Seniorów Miasta i Gminy Połaniec.

W celu wspierania i upowszechniania idei samorządowej na mocy uchwały Nr LXVIII/440/2022 Rady Miejskiej w Połańcu z dnia 29 listopada 2022 roku powołana została Rada Seniorów Miasta i Gminy Połaniec.

Zgodnie z § 4. Statutu celem głównym działania Rady jest tworzenie warunków do wykorzystania potencjału środowiska senioralnego Miasta i Gminy Połaniec poprzez ich reprezentowanie, wzmacnianie, integrowanie i pobudzanie aktywności obywatelskiej.

Cele szczegółowe Rady to:

1) monitorowanie potrzeb seniorów z terenu Miasta i Gminy Połaniec oraz inicjowanie przedsięwzięć zmierzających do integracji społecznej osób starszych i zaspokojenia potrzeb tej grupy społecznej,
2) reprezentowanie praw osób starszych i ich środowisk wobec władz samorządowych,
3) współpraca z organizacjami i instytucjami działającymi na rzecz osób starszych,
4) tworzenie pozytywnego wizerunku seniorów,
5) włączenie osób starszych w życie publiczno – społeczne gminy,
6) zapobieganie i przełamywanie marginalizacji seniorów,
7) wspieranie aktywności ludzi starszych,
8) profilaktyka i promocja zdrowia seniorów,
9) przełamywanie stereotypów na temat seniorów i starości oraz budowanie ich autorytetu,
10) rozwój form wypoczynku, edukacji, sportu i kultury.

Powołanie Rady Seniorów Miasta i Gminy w Połańcu ma na celu kształtowanie poczucia odpowiedzialności obywatelskiej poprzez włączenie do działań samorządowych, reprezentowanie potrzeb i postaw środowiska seniorów.

Rada ma charakter konsultacyjny. Swoje cele realizować będzie poprzez inicjowanie działań dotyczących życia seniorów w szczególności w zakresie edukacji, kultury i rekreacji, zdrowia i opieki.

III 5. Sytuacja i problemy seniorów w świetle badań ankietowych populacji

III 5. 1. Grupa badana i metodologia

Na początku 2025 r. przeprowadzono badania ankietowe w środowisku lokalnych seniorów, zamieszkałych na terenie Miasta i Gminy Połaniec. Celem badania było zdiagnozowanie ich sytuacji oraz potrzeb. Uczestnicy badani byli informowani o anonimowości badania oraz możliwości odstąpienia od niego na każdym etapie.

W badaniu wzięło udział 100 osób, a ich średni wiek wyniósł 70 lat. W tym 60% ankietowanych stanowią kobiety.

Wykres 32. Płeć ankietowanych mieszkańców gminy Połaniec

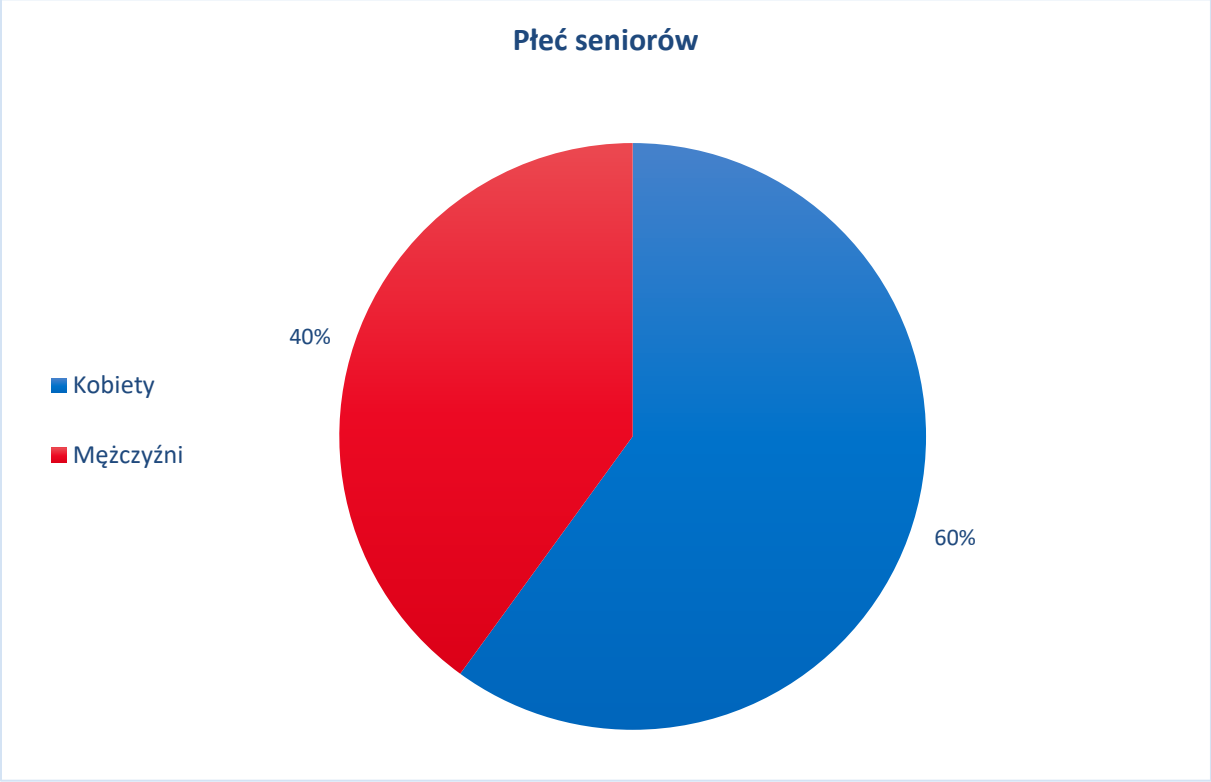

Największa grupa badanych zadeklarowała wykształcenie średnie (50%), a 31% zawodowe, 18% wyższe, natomiast pozostały 1% podstawowe.

Wykres 33. Wykształcenie seniorów gminy Połaniec

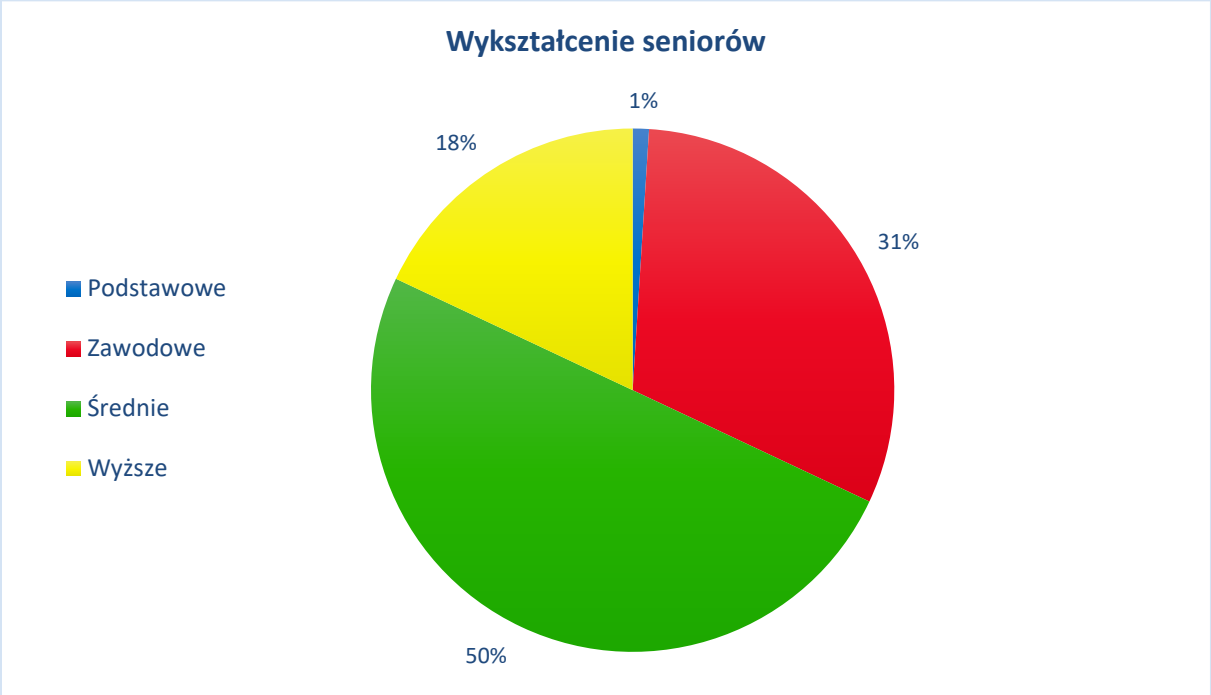

III 5. 2. Ocena sytuacji życiowej i zawodowej

Respondenci w przeważającej większości są na emeryturze (88%), a 8% na rencie. Pozostałe 4% badanych jest nadal aktywnych zawodowo.

Wykres 34. Sytuacja zawodowa seniorów gminy Połaniec

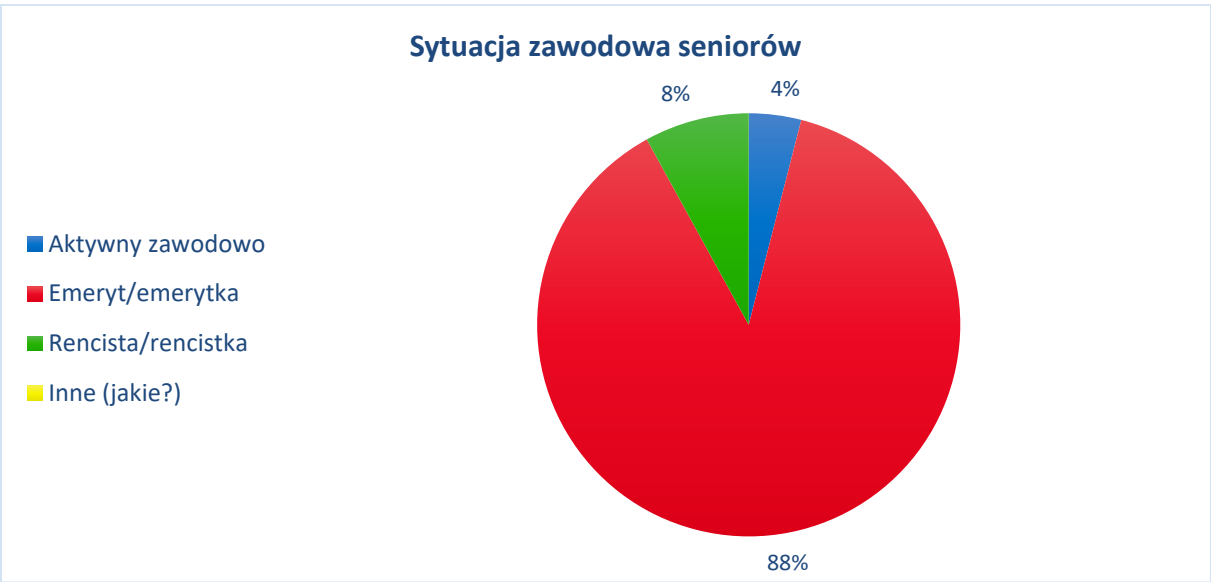

Seniorzy w większości (59%) mieszkają z rodziną. Jest jednak zauważalna grupa 23% badanych, którzy są samotni i 18% gospodarujących samotnie.

Wykres 35. Struktura gospodarstwa domowego seniorów

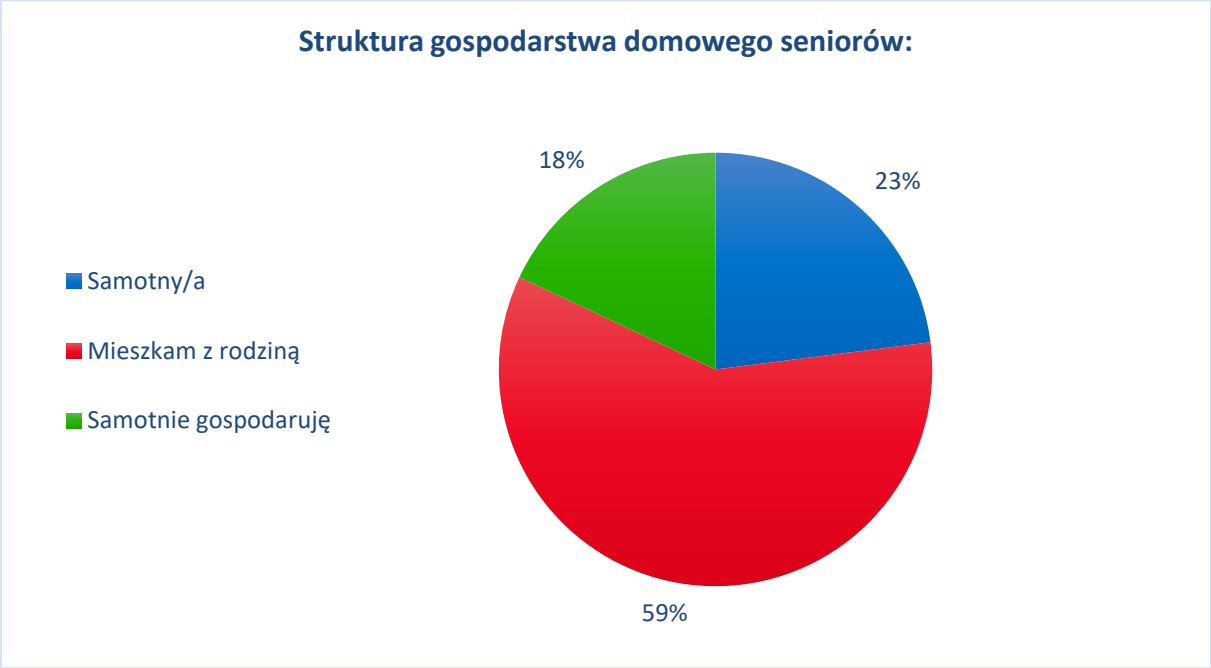

Ponad połowa badanych (52%) ocenia swoją sytuację życiową jako dobrą, a 39% jako średnią. W opinii 5% jest ona wręcz bardzo dobra, a 4% zła.

Wykres 36. Ocena sytuacji życiowej seniorów

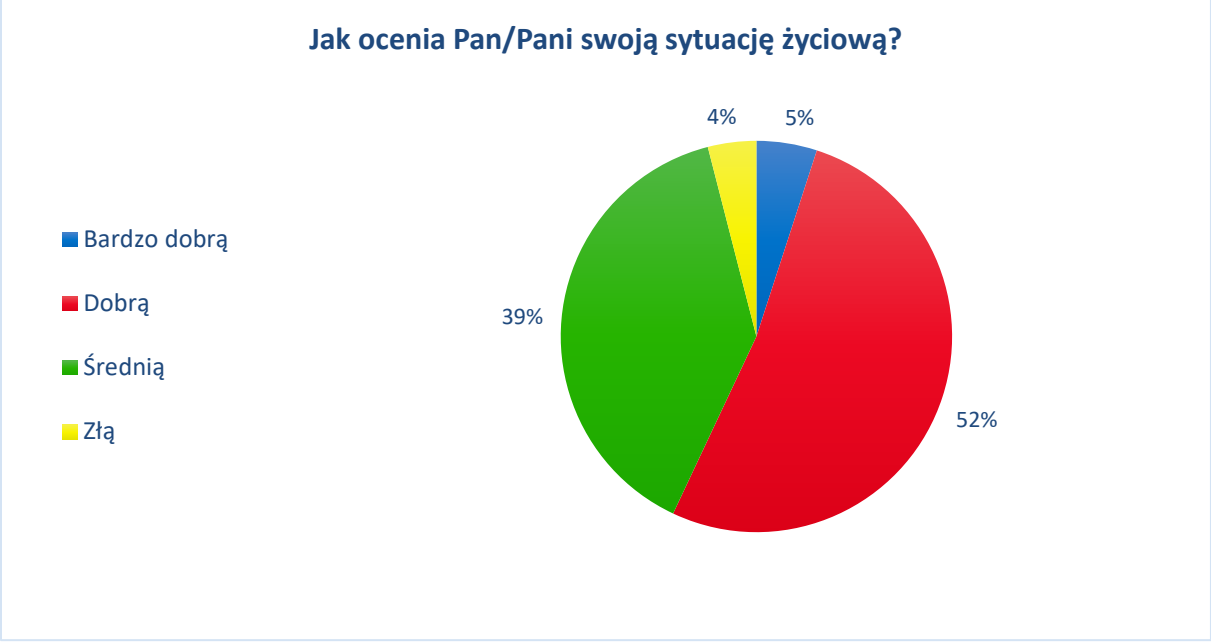

Większość badanych (65%) uważa, że zazwyczaj czuje się bezpiecznie w swojej okolicy, a 22% czuje się bezpiecznie zawsze. Z kolei 6% deklaruje, że rzadko, a 7%, że nigdy nie ma poczucia pełnego bezpieczeństwa w okolicy swojego miejsca zamieszkania.

Wykres 37. Ocena stanu bezpieczeństwa w okolicy

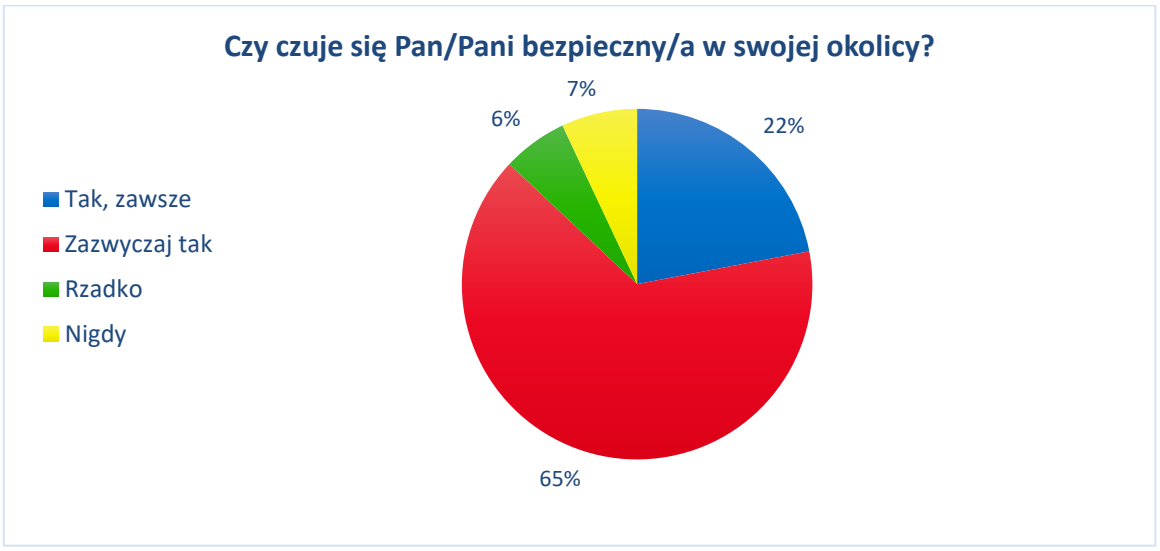

III 5. 3. Pomoc dla seniorów

Ponad połowa (53%) badanych zadeklarowała, że nie jest osobą z niepełnosprawnością. Oznacza to, że pozostałe 47% posiada niepełnosprawność. W tym najwięcej (25%) respondentów stanowiły osoby z niepełnosprawnością w stopniu umiarkowanym. Natomiast 19% ze stopnień lekkim, a pozostałe 3% ze stopniem znacznym.

Wykres 38. Ograniczenia zdrowotne seniorów

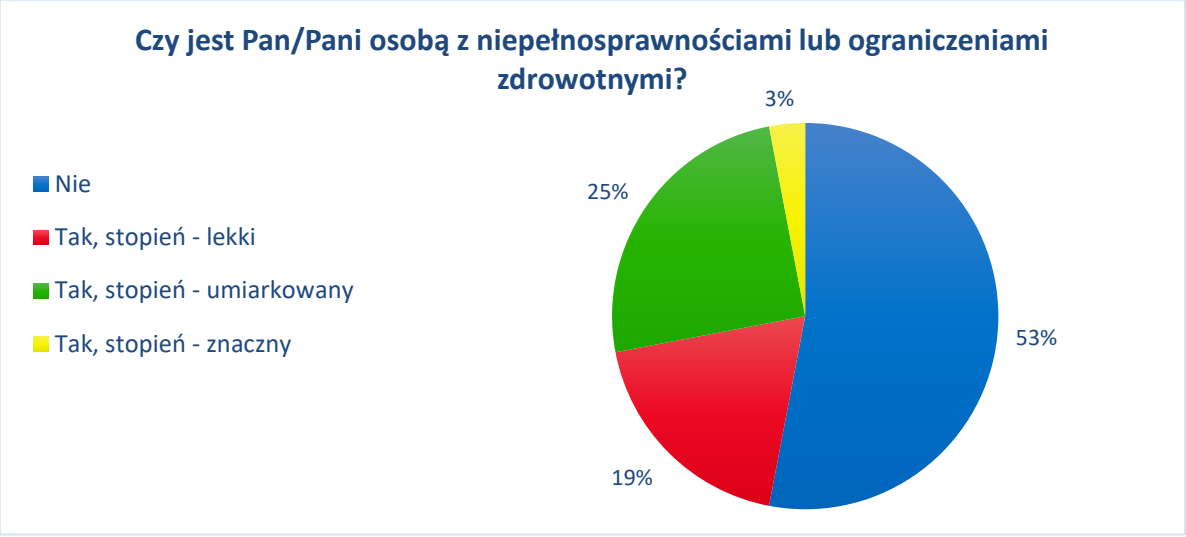

Następne pytanie o potrzebę codziennej pomocy dla seniorów podzieliło respondentów, ponieważ zdaniem 48% z nich nie potrzebują oni w ogóle takiej pomocy w codziennym funkcjonowaniu, natomiast 46% potwierdza, że tak, ale tylko czasami (np. w czasie choroby). Z kolei 6% ankietowanych wskazało, że potrzebuje wsparcia regularnie w niewielkim zakresie. Natomiast żaden z badanych nie zaznaczył odpowiedzi „tak, codziennie".

Wykres 39. Potrzeba codziennej pomocy dla seniorów

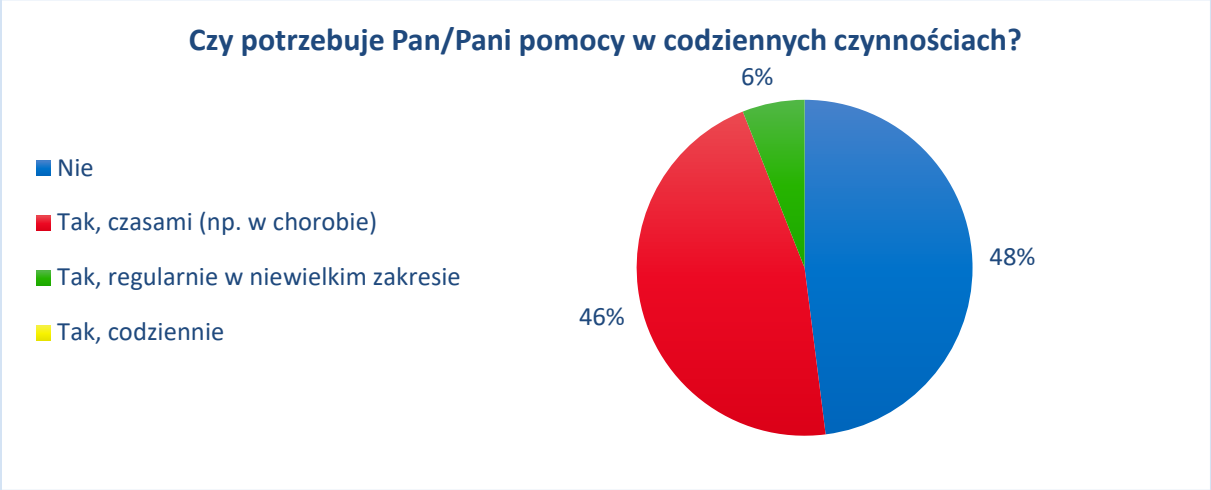

Ponad połowa (54%) badanych podała, że osoby, które najczęściej im pomagają to rodzina. Zdaniem 24% to ich sąsiedzi i znajomi, a 20% nikt. Pozostałe 2% wskazało na opiekuna instytucjonalnego.

Wykres 40. Osoby najczęściej pomagające seniorom

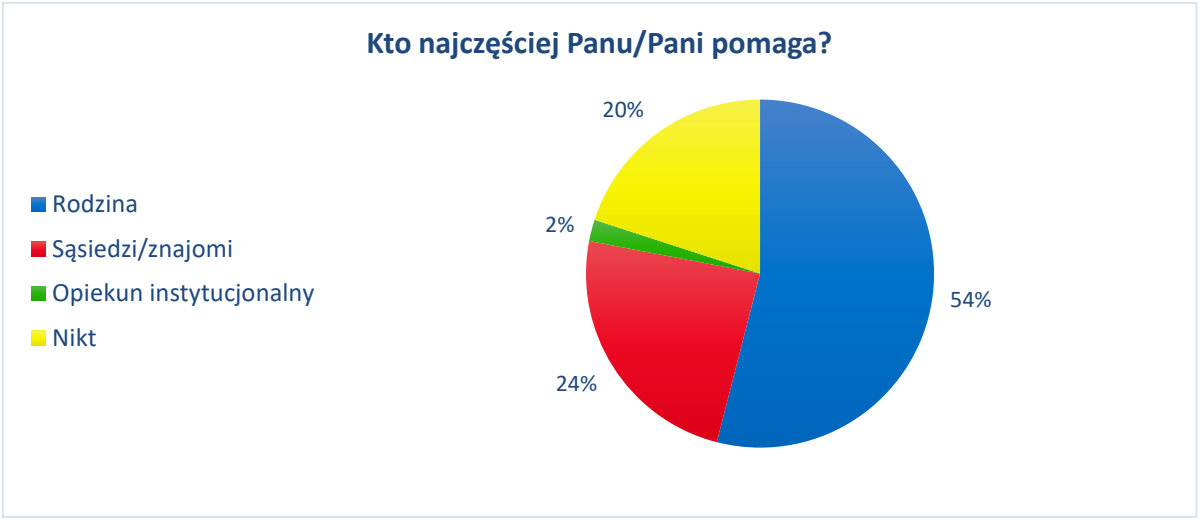

W ocenie ponad połowy (58%) badanych dostępność usług zdrowotnych dla seniorów jest niewystarczająca.

Wykres 41. Ocena dostępności usług zdrowotnych dla seniorów

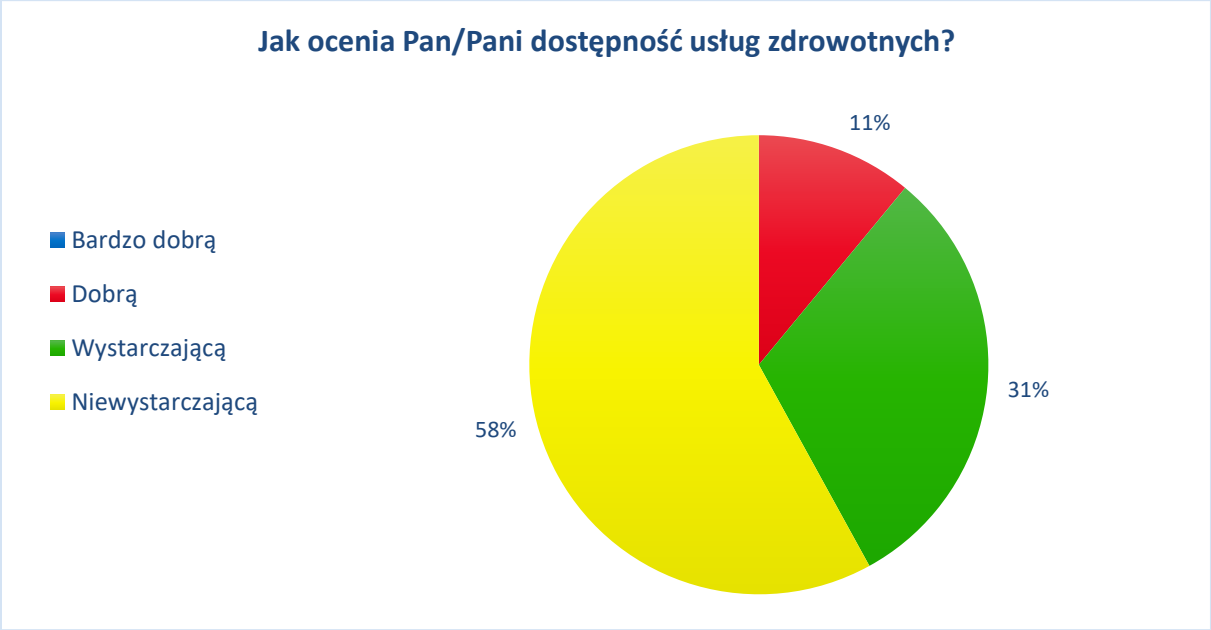

Blisko połowa (48%) badanych nie ma zdania na temat oceny wsparcia oferowanego dla seniorów przez gminę Połaniec, a zdaniem 40% władze lokalne nie zapewniają takiego wsparcia w wystarczającym stopniu. Jedynie pozostałe 12% uważa, że gmina wystarczająco wywiązuje się z tych zadań.

Wykres 42. Ocena wsparcia oferowanego dla seniorów przez gminę Połaniec

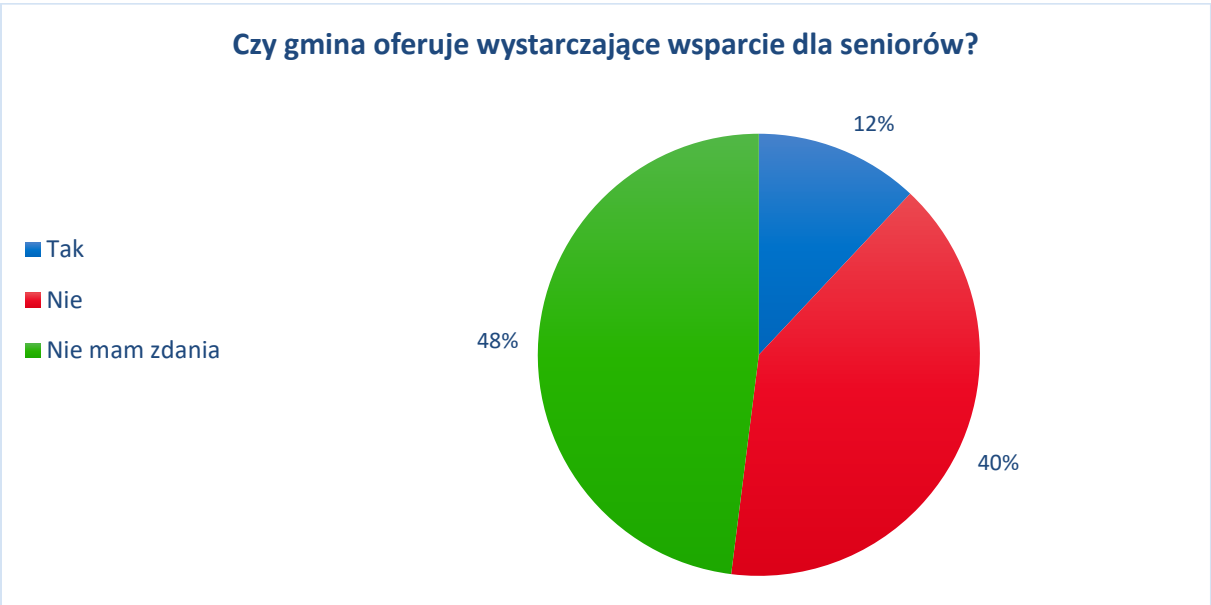

W następnym pytaniu dopuszczono możliwość wielokrotnej odpowiedzi. Zdaniem zdecydowanie największej części ankietowanych (89%) gmina powinna ulepszyć dostęp do zabiegów rehabilitacji. W drugiej kolejności wskazano na programy zdrowotne i profilaktyczne (75%), a w trzeciej na tworzenie klubów seniora (47%).

Wykres 43. Usługi, które powinny być wprowadzone lub wzmocnione w gminie

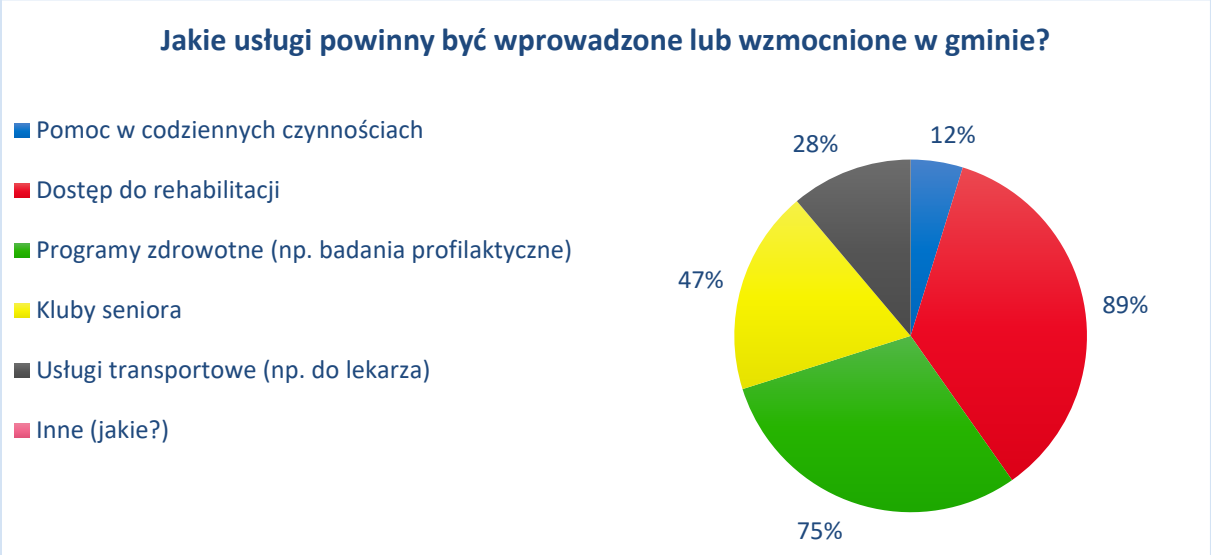

III 5. 4. Aktywność w czasie wolnym

W tym pytaniu dopuszczono możliwość wielokrotnej odpowiedzi. Najwięcej odpowiedzi wskazuje na to, że seniorzy preferują w czasie wolnym spacery (83% odpowiedzi). W drugiej kolejności są to spotkania z rodziną i przyjaciółmi (76%), a w trzeciej praca na działce (66%).

Wykres 44. Formy spędzania czasu wolnego przez seniorów

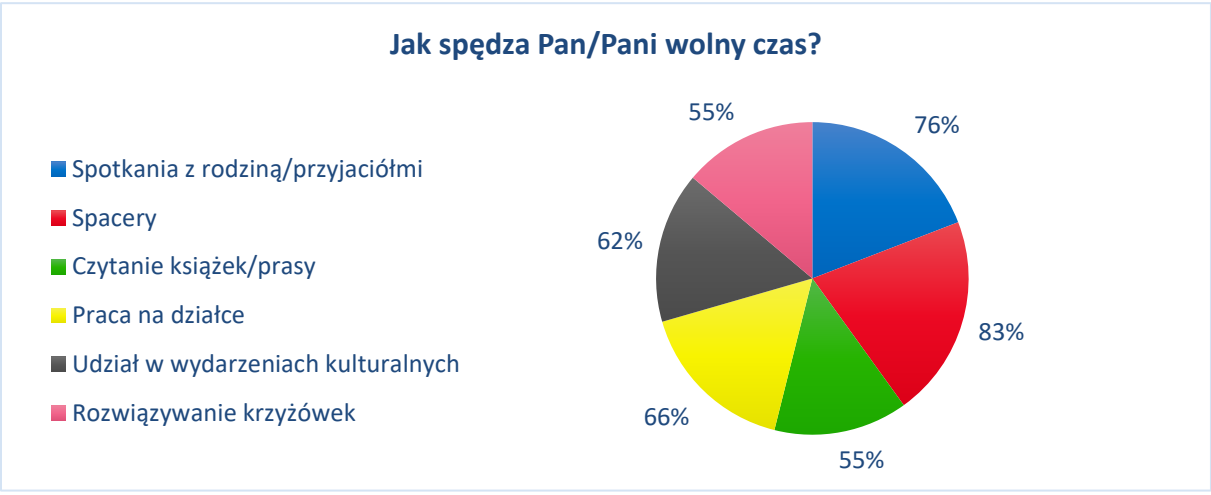

Największa grupa badanych zadeklarowała chęć udziału w wycieczkach turystycznych (82% odpowiedzi). W drugiej kolejności wskazano na zajęcia ruchowe (66%), a w trzeciej na spotkania w klubach seniora (64%).

Wykres 45. Zajęcia, w których chcieliby brać udział seniorzy

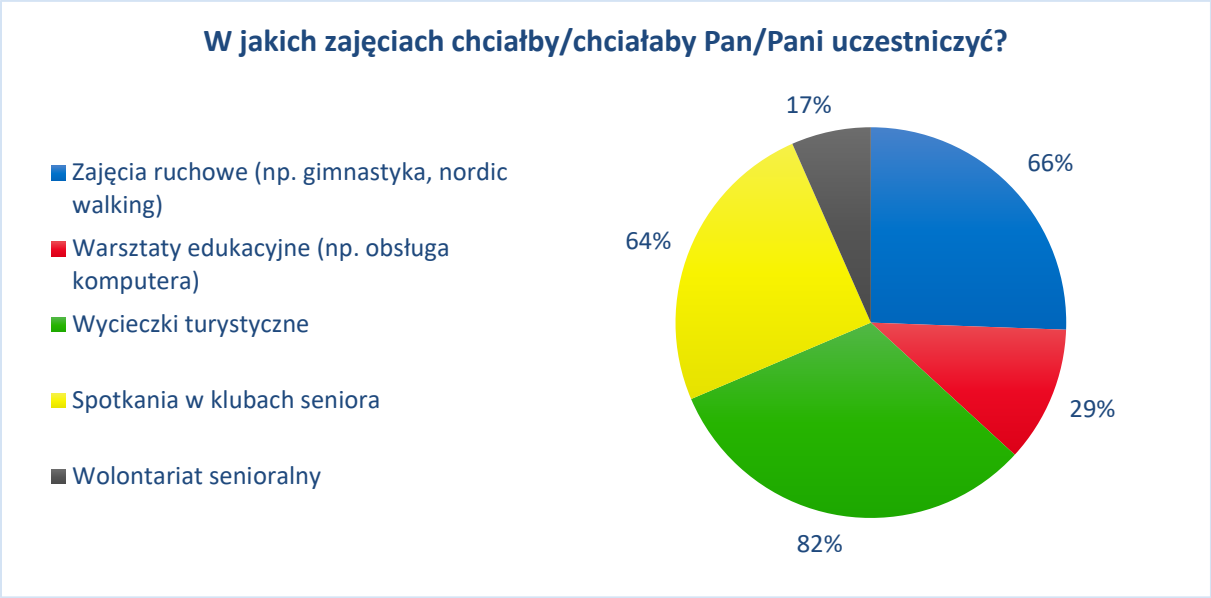

Na pytania o nowe formy aktywności, w których seniorzy chcieliby wziąć udział, największym zainteresowaniem cieszą się spotkania z ciekawymi osobami (56% odpowiedzi). To jedyna odpowiedź, która uzyskała ponad połowę wskazań. Na drugim miejscu znalazły się warsztaty kulinarne (49%).

Wykres 46. Nowe formy aktywności cieszące się największym zainteresowaniem seniorów

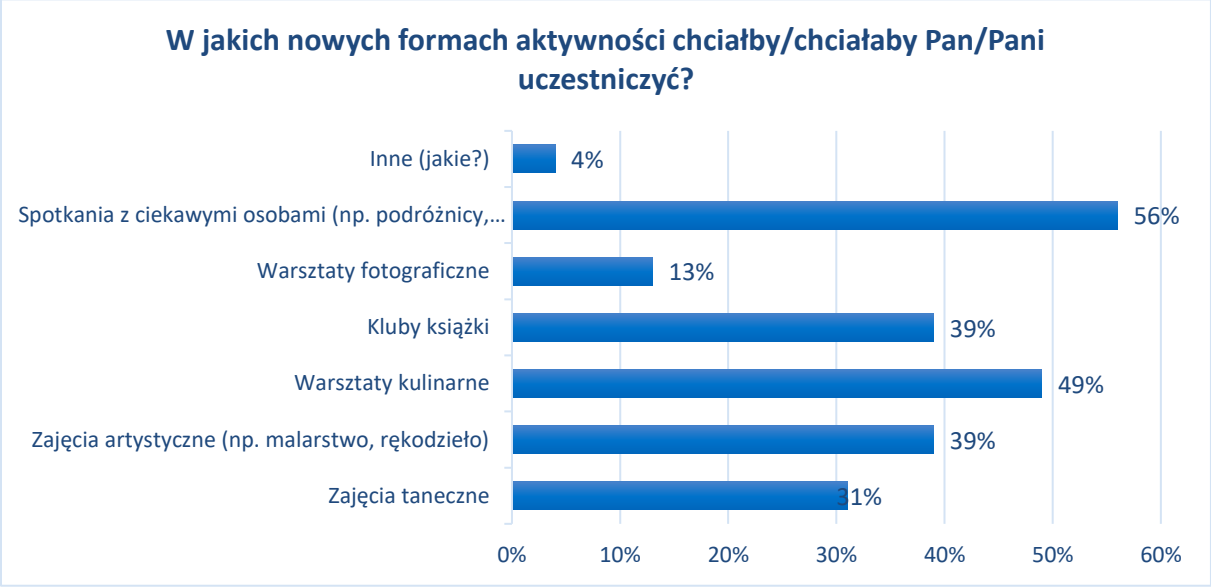

Spośród tematów przewodnich warsztatów, szkoleń lub wydarzeń organizowanych dla seniorów, badani wskazali w największym stopniu na tematykę zdrowia i zdrowego stylu życia (75% odpowiedzi). Na drugim miejscu znalazła się samopomoc i wsparcie sąsiedzkie (42%).

Wykres 47. Najważniejsze, według seniorów, tematy warsztatów, szkoleń lub wydarzeń

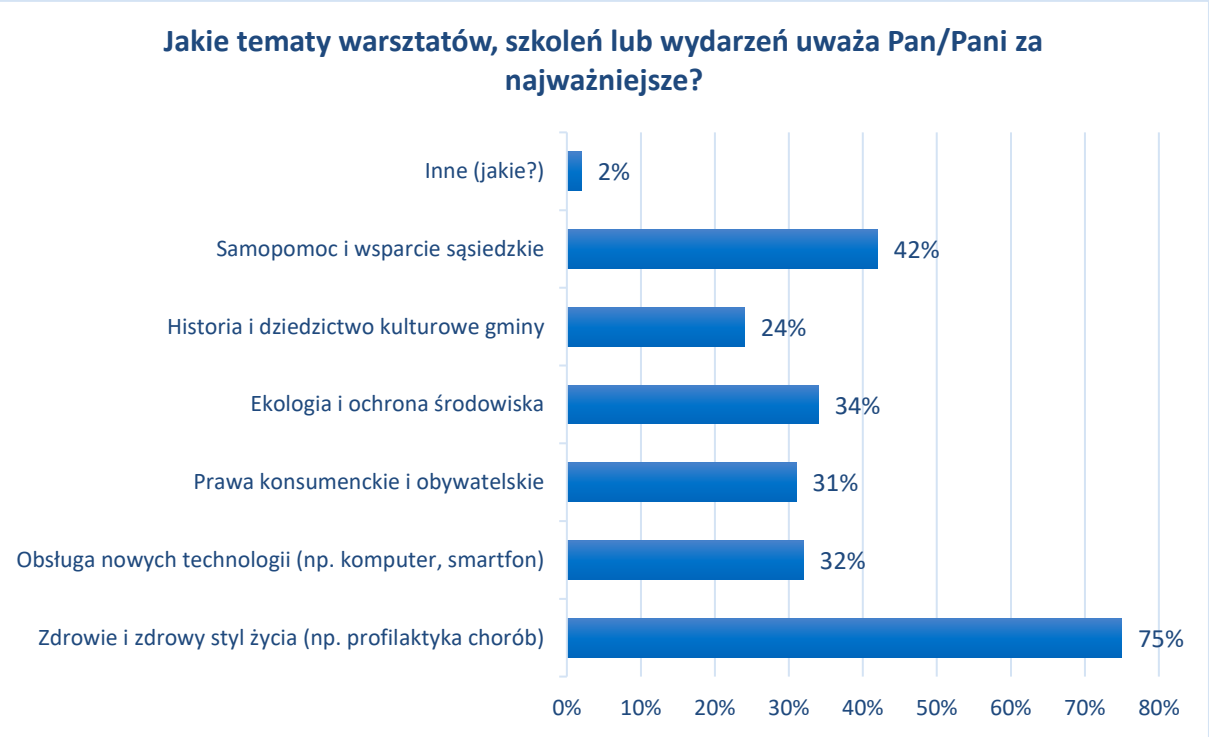

Większość badanych seniorów podaje, że ma wiedzę na temat oferty kierowanej do nich przez gminę (58%).

Wykres 48. Wiedza seniorów o ofercie kierowanej do nich przez gminę

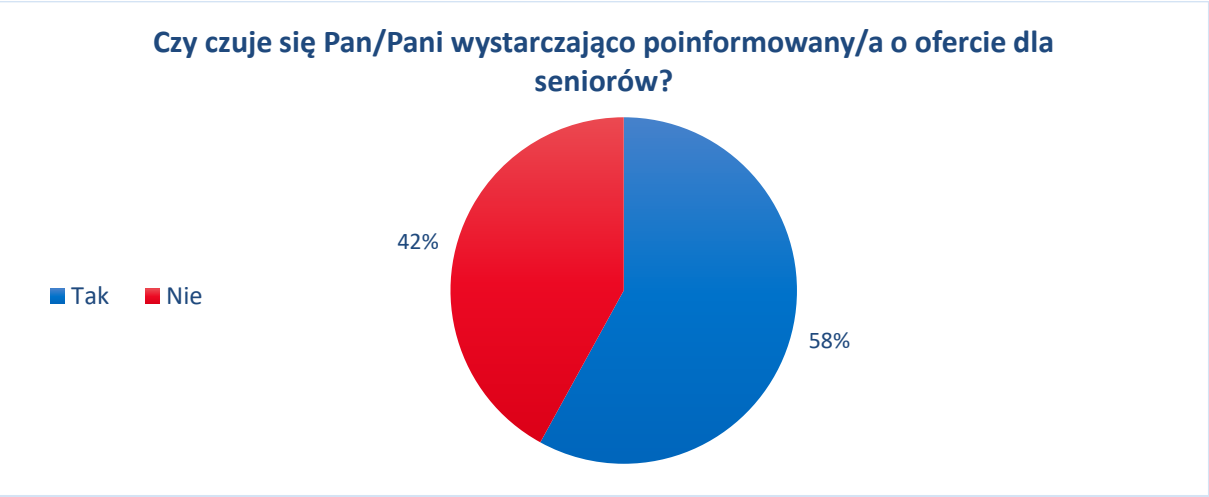

III 6. Sytuacja seniorów w Mieście i Gminie Połaniec – analiza SWOT.

Przeprowadzona diagnoza umożliwia zidentyfikowanie zarówno zasobów oraz osiągnięć w realizowanej dotychczas lokalnej polityce senioralnej, jak i z drugiej strony problemów społecznych seniorów, a także potrzeb w zakresie ulepszenie oferty skierowanej do tej grupy mieszkańców Miasta i Gminy.

W kreowaniu założeń dalszej polityki senioralnej w Mieście i Gminie Połaniec posłużono się przedstawioną poniżej Analizą SWOT. Jest to technika analityczna służąca uporządkowaniu zgromadzonych danych i sformułowaniu wniosków do dalszego strategicznego działania w określonej dziedzinie życia. Skrót SWOT to akronim pochodzący od czterech angielskich słów, które zarazem stanowią cztery elementy tej techniki. Są to **Strenghts** (silne strony), **Weaknesses** (słabe strony), **Opportunities** (szanse), **Threats** (zagrożenia). Te pojęcia należy rozumieć w następujący sposób:

S (Strenghts) – mocne strony gminy, to walory wynikające z uwarunkowań wewnętrznych gminy, które w pozytywny sposób wyróżniają ją spośród innych. Mocne strony mogą być zarówno obiektywnie dane przez naturę (np. liczba osób w wieku produkcyjnym) jak i być zasługą lokalnej społeczności (np. wysoki poziom mobilności i przedsiębiorczości).

W (Weaknesses) – słabe strony, które jeśli nie zostaną wyeliminowane bądź zniwelowane mogą hamować rozwój gminy. To konsekwencja ograniczeń zasobów i niedostatecznego ukształtowania uwarunkowań wewnętrznych. Mogą one dotyczyć całej gminy, jak i jej części. Mogą dotyczyć wszystkich aspektów funkcjonowania gminy, bądź jej poszczególnych elementów.

O (Opporutnities) – szanse - czyli zewnętrzne zjawiska i tendencje występujące w otoczeniu, które odpowiednio wykorzystane będą impulsem rozwoju oraz osłabią występujące negatywne zjawiska,

T (Threats) – zagrożenia – wszystkie zewnętrzne zjawiska postrzegane jako bariery dla rozwoju gminy, utrudnienia, dodatkowe koszty działania. Istnienie zagrożeń musi być brane pod uwagę przy planowaniu podejmowanych działań.

Tab. 2. Analiza SWOT w zakresie sytuacji seniorów w Mieście i Gminie Połaniec

Mocne strony	*Słabe strony*
▪ Szeroka oferta kulturalna i edukacyjna dla seniorów ze strony instytucji publicznych; ▪ Działalność klubów seniora ▪ Imprezy okolicznościowe dla seniorów, w tym obchody Dni Seniora;	▪ Niedoinformowanie seniorów; ▪ Brak zainteresowania seniorami ze strony rodziny, bliskich, sąsiadów; ▪ Ograniczone możliwości opieki nad seniorami ze strony rodzin; ▪ Ograniczona dostępność lekarzy, szczególnie specjalistów, ograniczony

▪ Program „Karta Seniora Miasta i Gminy Połaniec”, Ogólnopolska Karta Seniora; ▪ Działalność Rady Seniorów Miasta i Gminy Połaniec; ▪ Malejąca liczba seniorów korzystających ze świadczeń pomocy społecznej; ▪ Wykwalifikowana kadra służb pomocy społecznej otwarta na zmiany; ▪ Większość badanych seniorów podaje, że ma wiedzę na temat oferty kierowanej do nich przez gminę (58%); ▪ Łącznie 57% badanych seniorów z gminy Połaniec ocenia swoją sytuację życiową jako dobrą lub bardzo dobrą; ▪ Badani seniorzy mają bardzo wysokie poczucie bezpieczeństwa w okolicy swojego zamieszkania (93%); ▪ Blisko połowa (48%) badanych seniorów deklaruje, że nie potrzebuje pomocy w codziennym funkcjonowaniu, a 46% potwierdza, że potrzebuje tylko czasami (np. w czasie choroby). Żaden z badanych nie zaznaczył odpowiedzi „tak, codziennie”.	dostęp do wizyt domowych, pielęgniarki środowiskowej, pielęgniarskiej opieki długoterminowej i opieki paliatywnej; ▪ Brak zainteresowania ofertą instytucji publicznych i organizacji pozarządowych kierowaną do seniorów; ▪ Ograniczony budżet gminy na działania na rzecz seniorów; ▪ W ocenie ponad połowy (58%) badanych seniorów dostępność usług zdrowotnych dla seniorów jest niewystarczająca. ▪ Blisko połowa (48%) badanych nie ma zdania na temat oceny wsparcia oferowanego dla seniorów przez gminę Połaniec, a zdaniem 40% władze lokalne nie zapewniają takiego wsparcia w wystarczającym stopniu; ▪ Niedopracowany system komunikacji pomiędzy realizatorami i odbiorcami usług, pomiędzy samorządem i seniorami. ▪ Niewystarczająca baza lokalowa ogranicza możliwości rozwoju działalności klubów seniora oraz dostępność oferowanych form wsparcia dla rosnącej liczby uczestników.
Szanse	***Zagrożenia***
▪ Pozyskiwanie i realizacja projektów na rzecz seniorów finansowanych ze źródeł zewnętrznych; ▪ Zwiększający się poziom świadomości społecznej na temat starzenia się i zdrowego trybu życia; ▪ Poprawa sytuacji zdrowotnej seniorów wynikająca z większej świadomości, dostępności do profilaktyki oraz postępu medycyny; ▪ Promocja srebrnej gospodarki; ▪ Włączanie kolejnych grup (pokoleń) seniorów w działania na rzecz społeczności lokalnej; ▪ Zaangażowanie mediów w problematykę senioralną;	▪ Niska świadomość społeczna dotycząca potrzeb i problemów seniorów; ▪ Występowanie stereotypów dotyczących osób w podeszłym wieku; ▪ Wykluczenie informacyjnej i cyfrowe osób starszych; ▪ Stały spadek ogólnej liczby mieszkańców gminy; ▪ Zmieniający się model rodziny – osłabianie więzi międzypokoleniowych ▪ Wykluczenie cyfrowe osób starszych; ▪ Rynkowa przewaga oferty konsumpcyjnej nad partycypacyjną, budowanie oferty na deficytach seniorów, bez uwzględnienia potencjału seniora i jego otoczenia;

▪ Integracja wewnątrz- i między-pokoleniowa; ▪ Największa grupa badanych seniorów z gminy zadeklarowała chęć udziału w wycieczkach turystycznych (82% odpowiedzi). W drugiej kolejności wskazano na zajęcia ruchowe (66%), a w trzeciej na spotkania w klubach seniora (64%). ▪ Na pytania o nowe formy aktywności, w których seniorzy chcieliby wziąć udział, największym zainteresowaniem cieszą się spotkania z ciekawymi osobami (56% odpowiedzi). To jedyna odpowiedź, która uzyskała ponad połowę wskazań. Na drugim miejscu znalazły się warsztaty kulinarne (49%).	▪ Negatywne następstwa epidemii Covid-19; ▪ Inflacja i rosnące koszty życia.

Źródło: opracowanie własne

Rozdział IV. CZĘŚĆ PROGRAMOWA

IV 1. Adresaci działań

Adresatami Programu Polityki Senioralnej Miasta i Gminy Połaniec na lata 2025-2030 są:

- seniorzy zamieszkujący Miasto i Gminę Połaniec,
- rodziny seniorów,
- organizacje skupiające seniorów,
- osoby, instytucje, podmioty zajmujące się profesjonalnie udzielaniem wsparcia społecznego.

IV 2. Wizja i misja polityki senioralnej w Mieście i Gminie Połaniec.

Wizja:

Miasto i Gmina Połaniec jest miejscem umożliwiającym realizowanie seniorom ich zamierzeń życiowych, a także zapewnia warunki do aktywizacji i integracji wraz z bogatą ofertą wsparcia.

Misja:

Misją Miasta i Gminy Połaniec jest stosowanie możliwie najbardziej pozytywnych rozwiązań służących poprawie jakości życia mieszkańców w wieku senioralnym.

IV 3. Cele, działania i wskaźniki

Na podstawie wniosków, które uzyskano w toku przeprowadzonej diagnozy zagrożeń społecznych oraz analizy SWOT, aby zrealizować założoną wizję i misję, zostały sformułowane poniższe 4 cele strategiczne, z którymi powiązano sugerowane kierunki działań oraz wskaźniki ich realizacji:

Cel strategiczny 1. Promocja zdrowia, aktywności zawodowej oraz modelu aktywnego starzenia się.

Cel strategiczny 2. Rozwój świadomości społecznej na temat starości i procesu starzenia się wolnej od stereotypowego postrzegania.

Cel strategiczny 3. Wspieranie seniorów w udziale w życiu społecznym oraz integracja środowiska senioralnego.

Cel strategiczny 4. Wzmocnienie lokalnego systemu pomocy instytucjonalnej dla osób starszych wymagających opieki oraz ich rodzin i opiekunów.

Tab.3. Cele strategiczne i działania w ramach Programu oraz wskaźniki ich realizacji

Cel I: Promocja zdrowia, aktywności zawodowej oraz modelu aktywnego starzenia się	
Kierunki działań	**Wskaźniki**
Realizacja wykładów, kursów, szkoleń w zakresie promocji zdrowia	• Liczba osób objętych wsparciem • Liczba i zakres zorganizowanych form wsparcia
Realizacji programów prozdrowotnych i profilaktycznych oraz wprowadzenie cyklicznych badań seniorów, po wcześniejszym zdiagnozowaniu potrzeb.	• Liczba beneficjentów objętych wsparciem • Liczba i zakres zrealizowanych programów
Prowadzenie działań informacyjno-edukacyjnych na temat możliwości utrzymania i wznowienia aktywności zawodowej osób starszych	• Liczba zrealizowanych działań • Liczba beneficjentów
Prowadzenie kampanii informacyjno-promocyjnych w środowisku pracodawców na temat możliwości wykorzystania potencjału zawodowego osób starszych	• Liczba zrealizowanych działań

Cel II: Rozwój świadomości społecznej na temat starości i procesu starzenia się wolnej od stereotypowego postrzegania	
Kierunki działań	**Wskaźniki**
Opracowanie i realizacja kampanii informacyjno-edukacyjnych na rzecz kształtowania pozytywnego wizerunku osób starszych	Liczba zrealizowanych kampanii
Działania edukacyjne z zakresu bezpieczeństwa seniorów	• Liczba zrealizowanych działań • Liczba uczestników
Zakup zestawów „Bezpieczny senior” (czujnik czadu, dymu i gazu)	• Liczba zakupionych zestawów • Liczba seniorów, którzy otrzymali zestaw
Dystrybucja opasek bezpieczeństwa dla osób po 60 roku życia w ramach Programu „Korpus Wsparcia Seniorów - edycja 2025 moduł II - opaski bezpieczeństwa, dofinansowanego ze środków Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej”	• Liczba rozdystrybuowanych opasek bezpieczeństwa
Prowadzenie działań zapobiegających przemocy wobec osób starszych	• Liczba zrealizowanych działań • Liczba uczestników
Promowanie i wzmacnianie solidarności między pokoleniami	Liczba zrealizowanych wydarzeń międzypokoleniowych
Wdrożenie akcji „Koperta życia”	Liczba rozdystrybuowanych „Kopert życia”
Cel III: Wspieranie seniorów w udziale w życiu społecznym oraz integracja środowiska senioralnego	
Kierunki działań	**Wskaźniki**
Likwidacja barier architektonicznych i komunikacyjnych w budynkach i przestrzeni publicznej	Liczba zlikwidowanych barier
Opracowanie i realizacja kampanii informacyjno-edukacyjnych w celu rozwoju wolontariatu na rzecz i wśród osób starszych	• Liczba zrealizowanych kampanii informacyjno-edukacyjnych • Liczba pozyskanych wolontariuszy, w tym liczba seniorów (wolontariuszy) zaangażowanych w działania w rzecz społeczności lokalnej
Rozwój oferty wydarzeń aktywizujących i integrujących środowisko seniorów (w tym kulturalnych, artystycznych, rekreacyjnych i turystycznych)	Liczba i zakres przedsięwzięć adresowanych do seniorów
Przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu seniorów	• Liczba (godzin) zrealizowanych kursów i szkoleń z zakresu obsługi Internetu i urządzeń multimedialnych

	• Liczba (godzin) spotkań profilaktyczno-informacyjnych nt. bezpieczeństwa w cyberprzestrzeni • Liczba uczestników
Zapewnienie warunków do dalszej działalności klubów seniora	• Liczba klubów seniora • Liczba uczestników zajęć i wydarzeń organizowanych w klubach seniora
Rozpoznanie i zapewnienie odpowiednich warunków lokalowych dla istniejących klubów seniora w celu zwiększenia dostępności i jakości oferowanych usług dla osób starszych.	• Liczba klubów seniora, w których poprawiono warunki lokalowe / liczba klubów seniora objętych analizą potrzeb lokalowych.
Kontynuacja działalności gminnej rady seniorów	• Liczba posiedzeń gminnej rady seniorów
Utworzenie i zapewnienie warunków do działalności UTW służącej wdrażaniu idei uczenia się przez całe życie	• Liczba beneficjentów objętych działaniami UTW • Liczba i zakres realizowanych przedsięwzięć
Kontynuowanie programu „Karta Seniora Miasta i Gminy Połaniec”	• Liczba wydanych kart • Liczba podmiotów partnerskich
Cel IV: Wzmocnienie lokalnego systemu pomocy instytucjonalnej dla osób starszych wymagających opieki oraz ich rodzin i opiekunów.	
Kierunki działań	**Wskaźniki**
Kontynuacja pracy Środowiskowego Domu Samopomocy	• Liczba placówek • Liczba beneficjentów
Rozwój poradnictwa specjalistycznego i grup samopomocowych dla osób starszych, ich rodzin i opiekunów w zakresie radzenia sobie z trudnymi sytuacjami życiowymi (w tym poradnictwo prawne i psychologiczne)	• Liczba udzielonych porad • Liczba osób korzystających z poradnictwa • Liczba grup samopomocowych i ich uczestników
Zapewnienie opieki stałej lub czasowej osobom starszym, które tego wymagają, w ich miejscu zamieszkania (w tym usługi opiekuńcze i asystenckie dla osób niesamodzielnych, sąsiedzkie formy usług opiekuńczych dla osób niesamodzielnych)	• Liczba beneficjentów • Liczba godzin i zakres udzielonego wsparcia
Rozwój usług społecznych w zakresie wsparcia opiekunów faktycznych - zapewnienie wsparcia dla faktycznych opiekunów niesamodzielnych osób starszych	• Liczba beneficjentów objętych wsparciem • Liczba utworzonych grup wsparcia • Liczba godzin i zakres udzielonego wsparcia • Liczba zrealizowanych szkoleń i ich uczestników

	• Liczba udzielonych porad • Liczba instruktaży nt. opieki i pielęgnacji osób starszych • Liczba rozpowszechnionych poradników • liczba opiekunów objętych opieką wytchnieniową • Liczba godzin opieki zrealizowanych w ramach opieki wytchnieniowej
Stałe podnoszenie kompetencji kadr pomocy społecznej i innych realizatorów działań adresowanych do osób starszych	• Liczba i tematyka szkoleń oraz innych form podnoszenia kompetencji • Liczba uczestników szkoleń oraz innych form podnoszenia kompetencji
Zapewnienie oferty dla seniorów dotyczącej usług remontowo-porządkowych (złota rączka)	Liczba beneficjentów
Zapewnienie specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania, w tym: mobilne usługi rehabilitacyjne, fizjoterapeutyczne, dietetyczne i logopedyczne	Liczba beneficjentów usług specjalistycznych
Kontynuowanie organizacji 14 dniowych turnusów rehabilitacyjnych	• Liczba turnusów w ciągu roku • Liczba uczestników

IV 4. Prognoza zmian w zakresie objętym strategią

Władze i społeczność Miasta oraz Gminy Połaniec, podobnie jak inne samorządy w Polsce, wkrótce zmierzy się z licznymi konsekwencjami rosnącego udziału osób w wieku senioralnym w społeczności lokalnej. Powoduje to, że polityka senioralna już obecnie powinna stanowić jeden z głównych obszarów zainteresowania zarówno władz samorządowych, jak i krajowych.

Przewiduje się, że Realizacja celów Programu Polityki Senioralnej Miasta i Gminy Połaniec na lata 2025-2030 przyniesie następujące trwałe efekty:

- poprawę standardów życia seniorów zamieszkałych na terenie Miasta i Gminy Połaniec,
- zwiększenie udziału seniorów w życiu lokalnym,
- wzbogacenie oferty wsparcia dla seniorów.

Rozdział V. CZĘŚĆ WDROŻENIOWA

V 1. Realizatorzy działań

Realizatorami niniejszego Programu Polityki Senioralnej Miasta i Gminy Połaniec na lata 2025-2030 są w szczególności:

- Urząd Miasta i Gminy w Połańcu,
- Centrum Usług Społecznych w Połańcu,
- Rada Seniorów,
- Jednostki systemu oświaty,
- Instytucje kultury,
- Jednostki organizacyjne Urzędu działające w obszarze polityki senioralnej,
- Środowiskowy Dom Samopomocy,
- Organizacje pozarządowe, kościoły i związki wyznaniowe.

V 2. Finansowanie Programu.

Realizacja celów przyjętych na podstawie niniejszego Programu Polityki Senioralnej Miasta i Gminy Połaniec na lata 2025-2030 będzie finansowana w szczególności ze środków, pochodzących z:

- budżetu Miasta i Gminy Połaniec,
- funduszy EFS na lata 2021–2027,
- Programu Wieloletniego na rzecz Osób Starszych AKTYWNI + na lata 2021-2025,
- funduszy podmiotów niepublicznych, przeznaczonych na rzecz działań adresowanych do osób starszych, w tym przez podmioty gospodarcze, prywatnych sponsorów i podmioty ekonomii społecznej

Obszerny horyzont czasowy obowiązywania niniejszego Programu sprawia, że nie jest możliwe precyzyjne określenie ram finansowych na realizację ujętych w nim zadań, zwłaszcza w podziale na realizację polityki senioralnej w poszczególnych latach.

V 3. Monitoring i ewaluacja.

Monitoring i ewaluacja programów strategicznych polegają na systematycznej ocenie realizowanych zadań oraz modyfikacji kierunków działania w przypadku istotnych zmian społecznych, które mogą pojawić się w szczególności w formie zmiany regulacji prawnych i powstania nowych problemów społecznych.

Za monitorowanie i ewaluację niniejszego Programu odpowiada Centrum Usług Społecznych w Połańcu przy współpracy Rady Seniorów.

Monitoring wdrożenia niniejszego dokumentu polega na gromadzeniu i analizowaniu rocznych sprawozdań od realizatorów Programu. Do analizy posłużą przyjęte w Programie wskaźniki realizacji zadań.

Natomiast w ramach ewaluacji cząstkowej będzie dokonana ocena rezultatów wdrożenia poszczególnych elementów programu i misji Gminy. Całościowa ewaluacja Programu zostanie przeprowadzona w roku 2030 i poprzedzi rozpoczęcie prac nad kolejnym Programem.

Monitoring będzie prowadzony w oparciu o:

- monitoring wskaźnikowy – w oparciu o oczekiwane wskaźniki osiągnięć (liczba zrealizowanych działań w ramach danego celu polityki senioralnej),
- monitoring społeczny – na podstawie wyników badania opinii, w szczególności poprzez konsultacje społeczne.

Spis wykresów

Wykres 1. Dynamika zmiany liczby ludności w gminie Połaniec (obszar miejsko-wiejski) *9*
Wykres 2. Dynamika zmiany liczby ludności w gminie Połaniec (obszar miejski) *10*
Wykres 3. Dynamika zmiany liczby ludności w gminie Połaniec (obszar wiejski) *11*
Wykres 4. Procentowa dynamika zmiany liczby ludności w gminie Połaniec wg płci *12*
Wykres 5. Liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym (14 i mniej lat) w gminie Połaniec (obszar miejsko-wiejski) *13*
Wykres 6. Liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym (14 i mniej lat) w gminie Połaniec (obszar miejski) ... *14*
Wykres 7. Liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym (14 i mniej lat) w gminie Połaniec (obszar wiejski) ... *14*
Wykres 8. Procentowy udział płci w ogólnej liczbie ludności w wieku przedprodukcyjnym (14 i mniej lat) *15*
Wykres 9. Liczba ludności w wieku produkcyjnym: 15-59 lat kobiety, 15-64 lata mężczyźni w gminie Połaniec (obszar miejsko-wiejski) *16*
Wykres 10. Liczba ludności w wieku produkcyjnym: 15-59 lat kobiety, 15-64 lata mężczyźni w gminie Połaniec (obszar miejski) *16*
Wykres 11. Liczba ludności w wieku produkcyjnym: 15-59 lat kobiety, 15-64 lata mężczyźni w gminie Połaniec (obszar wiejski) *17*
Wykres 12. Procentowy udział płci w ogólnej liczbie ludności w wieku produkcyjnym *18*
Wykres 13. Liczba ludności w wieku poprodukcyjnym w gminie Połaniec (obszar miejsko-wiejski) *19*
Wykres 14. Liczba ludności w wieku poprodukcyjnym w gminie Połaniec (obszar miejski) *20*
Wykres 15. Liczba ludności w wieku poprodukcyjnym w gminie Połaniec (obszar wiejski) *20*
Wykres 16. Procentowy udział płci w ogólnej liczbie ludności w wieku poprodukcyjnym *21*
Wykres 17. Liczba ludności w wieku 60-64 lata w gminie Połaniec *22*
Wykres 18. Procentowy udział płci w ogólnej liczbie ludności w wieku 60-64 lata *23*
Wykres 19. Liczba ludności w wieku 65-69 lat w gminie Połaniec *24*
Wykres 20. Procentowy udział płci w ogólnej liczbie ludności w wieku 65-69 lat *25*
Wykres 21. Liczba ludności w wieku 70-74 lata w gminie Połaniec *26*
Wykres 22. Procentowy udział płci w ogólnej liczbie ludności w wieku 70-74 lata *27*
Wykres 23. Liczba ludności w wieku 75-79 lat w gminie Połaniec *28*
Wykres 24. Procentowy udział płci w ogólnej liczbie ludności w wieku 75-79 lat *29*
Wykres 25. Liczba ludności w wieku 80-84 lata w gminie Połaniec *30*
Wykres 26. Procentowy udział płci w ogólnej liczbie ludności w wieku 80-84 lata *31*

Wykres 27. Liczba ludności w wieku 85 i więcej w gminie Połaniec 32
Wykres 28. Procentowy udział płci w ogólnej liczbie ludności w wieku 85 i więcej 33
Wykres 29. Wskaźnik obciążenia demograficznego w gminie Połaniec (obszar miejsko-wiejski) 34
Wykres 30. Wskaźnik obciążenia demograficznego w gminie Połaniec (obszar miejski) 34
Wykres 31. Wskaźnik obciążenia demograficznego w gminie Połaniec (obszar wiejski) 35
Wykres 32. Płeć ankietowanych mieszkańców gminy Połaniec 42
Wykres 33. Wykształcenie seniorów gminy Połaniec 43
Wykres 34. Sytuacja zawodowa seniorów gminy Połaniec 43
Wykres 35. Struktura gospodarstwa domowego seniorów 44
Wykres 36. Ocena sytuacji życiowej seniorów 44
Wykres 37. Ocena stanu bezpieczeństwa w okolicy 45
Wykres 38. Ograniczenia zdrowotne seniorów 45
Wykres 39. Potrzeba codziennej pomocy dla seniorów 46
Wykres 40. Osoby najczęściej pomagające seniorom 46
Wykres 41. Ocena dostępności usług zdrowotnych dla seniorów 47
Wykres 42. Ocena wsparcia oferowanego dla seniorów przez gminę Połaniec 47
Wykres 43. Usługi, które powinny być wprowadzone lub wzmocnione w gminie 48
Wykres 44. Formy spędzania czasu wolnego przez seniorów 48
Wykres 45. Zajęcia, w których chcieliby brać udział seniorzy 49
Wykres 46. Nowe formy aktywności cieszące się największym zainteresowaniem seniorów 49
Wykres 47. Najważniejsze, według seniorów, tematy warsztatów, szkoleń lub wydarzeń 50
Wykres 48. Wiedza seniorów o ofercie kierowanej do nich przez gminę 50

UZASADNIENIE
do uchwały Nr…….. /2025
Rady Miejskiej w Połańcu z dnia …… 2025 r.

w sprawie przyjęcia Programu Polityki Senioralnej Miasta i Gminy Połaniec na lata 2025 – 2030

Program Polityki Senioralna Miasta i Gminy Połaniec na lata 2025 – 2030 jest dokumentem strategicznym gminy Połaniec w obszarze polityki skierowanej do osób starszych. Ze względu na wyzwania związane ze starzeniem się społeczeństwa uznano, że konieczne staje się zintensyfikowanie działań na rzecz tworzenia środowiska przyjaznego osobom starszym, przy jednoczesnym zapewnieniu warunków do godnego starzenia się w zdrowiu oraz zachowania możliwie jak największej aktywności i niezależności.

Dane statystyczne wskazują, że w ostatnich latach rośnie liczba osób w wieku 60+. Wzrost liczby osób starszych wiąże się z wydłużeniem średniej trwania życia, co szczególnie widać u osób powyżej 80 roku życia. Dostarczenie kompleksowego wsparcia osobom starszym będzie jednym z większych wyzwań stojących przed gminą w najbliższych latach. Niezbędne stało się zbudowanie i usystematyzowanie polityki senioralnej w przestrzeni publicznej i społecznej Połańca.

Wzrost świadomości społecznej środowisk senioralnych wyrażający się w ich aktywności w różnych obszarach, został zauważony przez samorząd gminy. A jego skutkiem jest podjęcie prac nad wyznaczeniem kierunków działań adresowanych do tej grupy społeczeństwa, które mają zaspokoić jej potrzeby i rozwiązywać istotne problemy. Dokument Program Polityki Senioralna Miasta i Gminy Połaniec na lata 2025 – 2030 został opracowany w oparciu o analizę materiału empirycznego i danych źródłowych, we współpracy z Radą Seniorów i środowiskami działającymi na rzecz seniorów.

Dokument przyjmuje pięcioletni horyzont czasowy i został opracowany na lata 2025 – 2030. Składa się z dwóch zasadniczych części: diagnostycznej i prognostycznej. Wnikliwie przeprowadzona diagnoza stanowi podstawę dobrze zaplanowanych działań, stąd położono nacisk na analizę demograficzną, przeanalizowano aktywność społeczną seniorów oraz działalność instytucji publicznych działających na terenie gminy. Wykorzystano dane statystyczne z Urzędu Miasta i Gminy, jednostek gminy, instytucji publicznych GUS oraz informacje pozyskane z przeprowadzonej ankiety wśród osób starszych. Diagnozę zakończono analizą SWOT, obrazującą sytuację seniorów mieszkających w gminie Połaniec.

W drugiej części opracowania prognostycznej określono misję polityki senioralnej oraz wytyczono kierunki działania poprzez określenie celów strategicznych i zadań do realizacji na lata 2025 – 2030. Kluczowym celem polityki senioralnej w Mieści i Gminie Połaniec na lata 2025 – 2030 jest zaplanowanie i etapowa realizacja działań prowadzących do zapewnienia seniorom godnego i wysokiej jakości życia, promocja zdrowia, aktywności zawodowej oraz modelu aktywnego starzenia się, rozwój świadomości społecznej na temat starości i procesu starzenia się wolnej od stereotypowego postrzegania, wspieranie seniorów w udziale w życiu społecznym oraz integracja środowiska senioralnego oraz wzmocnienie lokalnego systemu pomocy instytucjonalnej dla osób starszych wymagających opieki oraz ich rodzin i opiekunów.

W celu zrealizowania tych założeń została przeprowadzona niezbędna diagnoza i analiza stanu obecnego, a także wytyczono kierunki działań poprzez określenie celów strategicznych i zadań do realizacji.

W związku z powyższym podjęcie uchwały jest zasadne.